

PATVIRTINTA
Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos
2023 m. birželio d. sprendimu Nr. T11

KLAIPĖDOS RAJONO SVEIKOS VIETOVĖS (SVEIKO MIESTELIO) KONCEPCIJA

Parengė: Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės
sveikatos biuras
2022-2023 m.

Turinys

Koncepcijoje naudojamos sąvokos	2
ĮVADAS	3
NUO PSO SVEIKŲ MIESTŲ IKI SVEIKŲ MIESTELIŲ LIETUVOJE	3
1. PSO Sveiki miestai	3
2. PSO Sveiki regionai	4
3. PSO Sveikos įmonės/organizacijos	4
KONCEPCIJA	6
1. Situacijos analizė	6
2. Sveikos vietovės (sveiko miestelio) tripakopis modelis	13
3. Siūlomi sąvokų apibrėžimai	14
4. Paraiškų teikimo ir vertinimo procesas	14
5. Finansinio motyvavimo mechanizmas	15
6. Vertinimo kriterijai	16
7. Sveikos vietovės (sveiko miestelio) koncepcijos įgyvendinimo etapai	22
KONCEPCIJOS PRIEDAI	23
1 priedas. Diskusijų focus grupėse stenogramos	23
2 priedas. Paraiška gauti Sveikos bendruomenės statusą	30
3 priedas. Paraiška gauti Sveiko miestelio statusą	34
4 priedas. Paraiška gauti Sveikos seniūnijos statusą	40

Koncepcijoje naudojamos sąvokos

Bendruomeninė organizacija – asociacija, kurios steigėjai ir nariai yra gyvenamosios vietovės bendruomenės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai (jų atstovai) ir kurios paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje.

Gyvenamosios vietovės bendruomenė – savivaldybės gyvenamosios vietovės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai, susieti bendrais gyvenimo kaimynystėje poreikiais ir interesais ir tenkindami šiuos poreikius ir interesus veikiančys įvairiomis tiesioginio dalyvavimo formomis (susirinkimas, viešas svarstymas, apklausa, veikla per savo atstovus, bendruomeninės organizacijos ir kt.).

Nevyriausybinė organizacija (NVO) – nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų valdymo nepriklausomas savanoriškumo pagrindais įsteigtas visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra siekti politinės valdžios arba įgyvendinti vien tik religinius tikslus.

PSO – Pasaulio sveikatos organizacija;

Seniūnijos - savivaldybės administracijos filialai (savivaldybės administracijos struktūriniai teritoriniai padaliniai), turintys LR vietos savivaldos įstatymo nustatytas teises ir pareigas.

Seniūnas – seniūnijos vadovas.

Seniūnaitis – gyvenamosios vietovės ar jos dalies bendruomenės išrinktas atstovas, turintis LR vietos savivaldos įstatymo nustatytas teises ir pareigas.

ĮVADAS.

NUO PSO SVEIKŲ MIESTŲ IKI SVEIKŲ MIESTELIŲ LIETUVOJE

1. PSO Sveiki miestai

Sveikas miestas yra tas, kuris nuolat kuria ir tobulina tą fizinę ir socialinę aplinką bei plečia tuos bendruomenės išteklius, kurie leidžia žmonėms abipusiai palaikyti vieni kitus atliekant visas gyvenimo funkcijas ir plėtojant maksimalų savo potencialą¹.

Sveikų miestų judėjimas prasidėjo 1986 m. ir paskatino sveikų miestų projektą, arba, pakaitomis, sveikų miestų programą. Projekte naudojamas sveikatos stiprinimo „nustatymų metodas“, kuris apima sveikatos stiprinimo pritaikymą kasdieniame gyvenime, kitaip tariant, kur žmonės „mokosi, dirba, žaidžia ir mylisi“².

Sveikų miestų projekto tikslas – padidinti savivaldybių administracijų gebėjimus spręsti savo piliečių sveikatos problemas³. Taigi, sveikų miestų projektu siekiama įtraukti visuomenės sveikatą į miestų politikos formuotojų darbotvarkę⁴ ir yra orientuota į tarpsektorinį bendradarbiavimą vietoje⁵ ir bendruomenės veiklą⁶.

Pagrindiniai projekto elementai: didinti savivaldybių ir nacionalinių vyriausybių informuotumą apie miesto sveikatos problemas; sukurti miestų tinklą, kad būtų galima keistis žiniomis; ir inicijuoti politinę mobilizaciją ir bendruomenės dalyvavimą plėtojant partnerystę įvairiuose savivaldybių valdžios sektoriuose, universitetuose, nevyriausybinėse organizacijose, bendruomenių grupėse ir privačiame sektoriuje⁷.

Pagrindiniai Europos Sveikų miestų tinklo prioritetai⁸:

1. **Palanki ir palaikanti gyvenimo aplinka** - Sveikas miestas – tai lygių galimybių miestas, kur visi gyventojai gauna palaikymą ir gali tenkinti savo įvairiapusių poreikius.

2. **Sveikas gyvenimo būdas** - Sveikas miestas užtikrina galimybes ir sąlygas sveikai gyvensenai visoms amžiaus ir socialinėms grupėms.

¹ M. Amri, S. Ali, G. Jessiman-Perreault, K. Barrett, J. Boardman Bump, 2022. „Evaluating healthy cities: A scoping review protocol“.

² World Health Organization, Health and Welfare Canada, Canadian Public Health Association. Ottawa Charter for Health Promotion. An International Conference on Health Promotion; Nov 17–21, 1986; Ottawa, Ontario, Canada 1986).

³ Goldstein G., Rossi-Espagnet A., Tabibzadeh I. „How the World Health Organization Supports Urban Health Development“. In: Harpham T, Tanner M, editors. Urban Health in Developing Countries: Progress and Prospects. London: Earthscan Publications Ltd.; 1995.

⁴ Werna E, Harpham T. The Implementation of the Healthy Cities Project in Developing Countries: Lessons from Chittagong. Habitat International. 1996;20(2):221–8.

⁵ Werna E, Harpham T, Blue I, Goldstein G. Healthy City Projects in Developing Countries: An International Approach to Local Problems. London, UK: Earthscan Publications Ltd.; 1998.

⁶ De Leeuw E. Evidence for Healthy Cities: reflections on practice, method and theory. Health promotion international. 2009;24 Suppl 1:i19–i36. PubMed Central PMCID: PMC19914985. pmid:19914985.

⁷ Goldstein G, Rossi-Espagnet A, Tabibzadeh I. How the World Health Organization Supports Urban Health Development. In: Harpham T, Tanner M, editors. Urban Health in Developing Countries: Progress and Prospects. London: Earthscan Publications Ltd.; 1995.

⁸ <https://www.who.int/publications/i/item/9789240041820>.

3. Aplinka ir miesto dizainas palankus sveikatai - Sveikas miestas užtikrina tokią gamtinę ir antropogeninę aplinką, kuri skatina ir palaiko sveikatą, poilsį, gerovę, saugumą, socialinę sąveiką, mobilumą, visų gyventojų kultūrinio identiteto ir pasididžiavimo jausmą bei jiems pasiekiami ir tenkina poreikius. Gyventojų sveikai gyvensenai puoselėti turi būti pritaikytos viešosios erdvės, transportas, planuojama pramoninė zona.

Pagrindinių Sveikų miestų tinklo prioritetų parinkimas leidžia susikoncentruoti į tų Europos miestų sveikatos apsaugos uždavinių sprendimą, kurie aktualūs visai Europai. Ypatingas dėmesys skiriamas inovacinėms ir efektyvioms visuomenės sveikatos priemonėms. Sveiki miestai skatina ir palaiko eksperimentinį darbą su naujomis idėjomis, kurdami naujas koncepcijas įvairiuose organizaciniuose kontekstuose.

Manoma, kad iki 2050 m. daugiau nei du trečdaliai pasaulio gyventojų gyvens miestuose, todėl vyriausybėms ir miestų valdžios institucijoms iškilus bauginantis iššūkis užtikrinti, kad piliečiai turėtų lygias galimybes naudotis saugiomis ir tvariomis transporto sistemomis, žaliosiomis erdvėmis ir sveika, tvaria gyvenimo ir darbo aplinka.

2. PSO Sveiki regionai

Regioninės sveikatos politikos strateginiai prioritetai – sveikatos netolygumas, aktyvių, į sveiką gyvenseną orientuotų bendruomenių kūrimas ir į pacientą orientuotos pirminės sveikatos paslaugos⁹. Partnerystės plėtojimas apibūdinamas kaip svarbi priemonė siekiant 2030 m. Darnaus vystymosi darbotvarkės tikslų.

Regionų valdžios ir akademinų institucijų partnerystė gali būti svarbi sprendžiant visuomenės sveikatos problemas, nes jos dažnai yra sudėtingos, kompleksinės ir reikalingos tiek akademinės, tiek praktinės žinios. Partnerystės regioniniu lygmeniu gali būti ypač svarbios, nes turi didelę atsakomybę ir galią priimant sprendimus tokiose srityse kaip prevencija, sveikatos stiprinimas ir sveikatos priežiūra¹⁰.

3. PSO Sveikos įmonės/organizacijos

Dar 1997 m. priimtoje, o 2005 m. atnaujintoje Liuksemburgo deklaracijoje sveikatos stiprinimas darbo vietose buvo apibrėžtas kaip suderintos darbdavių, darbuotojų ir visuomenės pastangos dirbančiųjų sveikatai ir gerovei gerinti¹¹.

Visuomenė šiame apibrėžime suprantama labai plačiai – šalyje galiojantys teisės aktai, nuostatos, vertybės, teikiamos paslaugos ir pan. PSO taip pat pažymi, kad viena iš jos funkcijų yra gerinti darbo sąlygas, nes profesinė sveikata yra glaudžiai susijusi su visuomenės sveikata. Jau 2001 m. Sparks ir kt. moksliniuose tyrimuose pažymėjo, kad darbas vaidina pagrindinį vaidmenį darbuotojų sveikatai ir gerovei, todėl svarbu pripažinti neigiamą dabartinio pasaulio, kuriam būdinga globalizacija ir technologijų pažanga, poveikį darbuotojams. Dėl globalizacijos patiriamas didesnis darbo nesaugumas, taip pat neigiamas technologijų poveikis sveikatai (kuomet vis daugiau laiko praleidžiama prie vaizdo ekranų). Robotai ir kitos kompiuterinės technologijos,

⁹ I. Misevičienė, R. Žekas. Partnerystės svarbas regioninės sveikatos politikos įgyvendinimui Lietuvoje. Europos visuomenės sveikatos žurnalas, 25 tomas, suppl_3, 2015 m. spalio mėn.

¹⁰ C. Ihlebaek, J. Ese, F. Zambon. Partnerships for public health between regional governments and academic institutions-status quo in European regions https://academic.oup.com/eurpub/article/29/Supplement_4/ckz185.559/5624774).

¹¹ The Luxembourg Declaration on Workplace Health Promotion in the European Union. ENWHP, 2007.

perėmusios anksčiau žmonių atliktas užduotis, padidina darbuotojų susirūpinimą dėl darbo vietų ir atlyginimų ateities¹². Taigi, kyla grėsmė tiek psichologinei, tiek ir fizinei darbuotojų gerovei. Dėl nestabilumo ir nesaugumo šiandieniniame darbo pasaulyje reikia skatinti sveikas organizacijas ir sveiką verslą, kaip pirminės prevencijos modelį¹³.

Sveikose organizacijose kultūra, klimatas ir geroji praktika sukuria aplinką, kuri gali skatinti darbuotojų sveikatą ir saugą bei organizacijos efektyvumą. Sveika organizacija yra palanki sveikam ir sėkmingam verslui, taip pabrėžiant tvirtą ryšį tarp organizacijos pelningumo ir darbuotojų gerovės¹⁴.

Lietuvoje sveikų įmonių kūrimo intervencijas įgyvendina savivaldybėse veikiančios visuomenės sveikatos biurai. Šių įstaigų specialistai, prisidėdami prie Sveikos įmonės kūrimo, gali ne tik inicijuoti sveikatinimo programas, vykdyti šviečiamąją veiklą, bet ir konsultuoti įmonių atstovus, norinčius stiprinimo darbo vietose paslaugos ypač vertingos ir svarbios mažoms įmonėms, kuriose pagal galiojančius teisės aktus¹⁵ neprivalo būti įdarbinti sveikatos priežiūros (profesinės sveikatos) specialistai¹⁶.

Esminis principas, kuriuo rekomenduoja vadovautis Giles, Corti ir kt., kuriant Sveikus miestus, Sveikus regionus, Sveikas įmones ar kitas sveikas bendruomenes, tai daryti tai, kas pamatuojama. Pasak jų, padaroma tik tai, kas pamatuojama ir atvirkščiai¹⁷.

¹² Acemoglu ir Restrepo, 2017 ; Blustein ir kt., 2017.

¹³ Hage ir kt., 2007 ; Kenny ir Hage, 2009 ; Di Fabio ir Kenny, 2015 , 2016). Pagrindinis XXI amžiaus išsūkis – sveikesnių visuomenių kūrimas, skatinant sveikas organizacijas (Di Fabio, 2017 ; Di Fabio ir kt., 2017.

¹⁴ A. Di Fabio. 2017. Positive Healthy Organizations: Promoting Well-Being, Meaningfulness, and Sustainability in Organizations. *Organization psychology*. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2017.01938/full>.

¹⁵ LR socialinės apsaugos ir darbo ministro ir LR sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 2 d. įsakymas Nr. A1-266/V-575 „Dėl Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“.

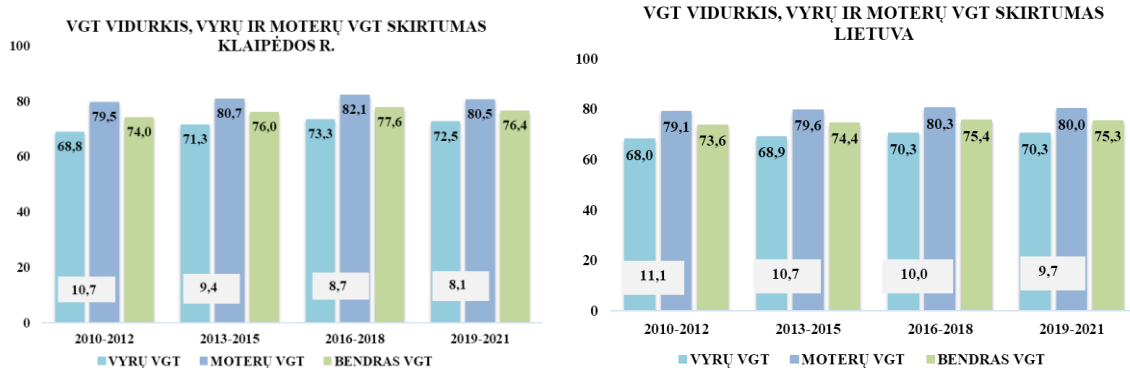
¹⁶ S. Vičaitė, R. Šidagytė, 2017. Savivaldybių visuomenės sveikatos biurų vykdomos sveikatos stiprinimo veiklos įmonėse apžvalga. *Visuomenės sveikata*, 4 (79).

¹⁷ B. Giles-Corti, A. Vernez Moudon, M. Lowe. 2022. Creating healthy and sustainable cities: what gets measured, gets done. [https://www.thelancet.com/journals/langlo/article/PIIS2214-109X\(22\)00070-5/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/langlo/article/PIIS2214-109X(22)00070-5/fulltext).

KONCEPCIJA

1. Situacijos analizė

Klaipėdos rajono 2019–2021 m. vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės vidurkis sumažėjo, palyginti su 2016–2018 m. rodiklio vidurkiu, o Lietuvoje – nepakito. Klaipėdos rajono vyrų ir moterų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė sutrumpėjo, o Lietuvoje – nepakito. Lyginant 2021 m. vidutinę tikėtiną gyvenimo trukmę su 2020 m., tiek Klaipėdos rajono, tiek Lietuvos vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė sutrumpėjo (ir pagal lytį) dėl 2020 m. prasidėjusios COVID-19 ligos situacijos šalyje, kai padidėjo mirčių skaičius – 2021 m. mirė 100 Klaipėdos rajono gyventojų dėl COVID-19 ligos (2020 m. – 39 mirtys), Lietuvoje – 7 018 mirčių (2020 m. – 2 266 mirtys).¹⁸

1 pav. Vidutinė gyvenimo trukmė Klaipėdos rajone ir Lietuvoje.

Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gegužės 27 d. sprendimu Nr. T11-170 patvirtintame Klaipėdos rajono savivaldybės 2021-2030 metų strateginiame plėtros plane yra išskeltas 1.3 tikslas „Didinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir sumažinti sveikatos netolygumus“ bei du uždaviniai: 1.3.1. Padidinti kokybiškų asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą; 1.3.2. Paskatinti sveiką gyvenseną ir įdiegti jos kultūrą.

Klaipėdos rajonas pagal standartizuotą mirtingumą 100 000 gyventojų patenka į 41 vietą tarp 60 savivaldybių (1 635 atvejai 100 000 gyv.), mažiausias mirtingumas – Neringos savivaldybėje (1 084,2 atvejai 100 000 gyventojų). Nuo 2014 m. Klaipėdos rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas yra mažesnis nei Lietuvos gyventojų. Tiek Klaipėdos rajono, tiek Lietuvos gyventojų standartizuotas mirtingumas didėja.

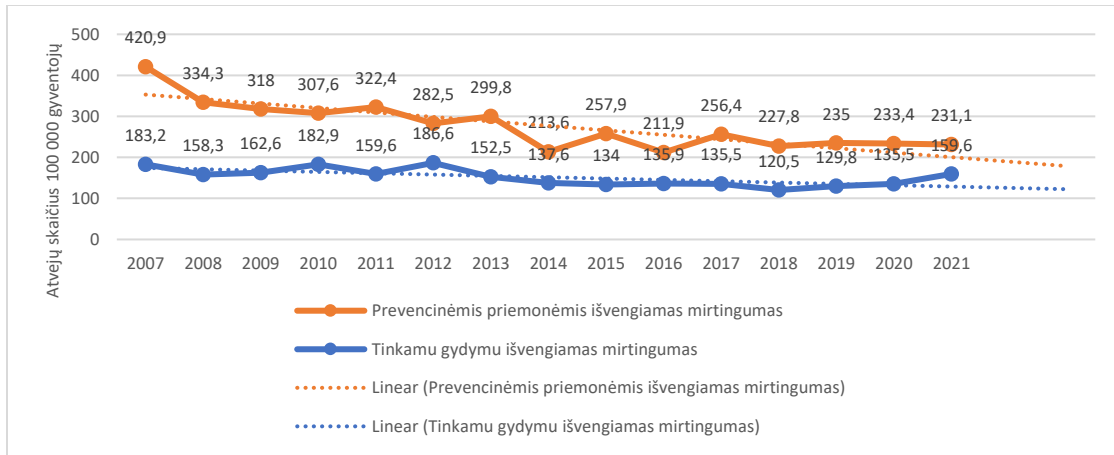
Pagrindinių mirčių struktūroje 1-oje vietoje Klaipėdos rajone, kaip ir Lietuvoje, yra kraujotakos sistemos ligos, o 2-oje vietoje – piktybiniai navikai.

Klaipėdos rajonas pagal išvengiamo mirtingumo procentą pralenkia Lietuvos vidurkį. Klaipėdos rajono gyventojų išvengiamos mirtys 2021 m. sudarė 29,6 proc. visų Klaipėdos rajono gyventojų mirčių (217 išvengiamų mirčių), o Lietuvoje – 27,3 proc. visų mirčių sudaro išvengiamos mirtys (13 035 išvengiamos mirtys).¹⁹

¹⁸ Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita 2022 m. Prieiga: https://visuomenessveikata.lt/wp-content/uploads/2022/01/Klaipedos-r.-sav.-visuomenes-sveikatos-stebesenos-2022-m.-ataskaita_patvirtinta.pdf

¹⁹ Išvengiamo mirtingumo analizė Klaipėdos rajone 2022 m. https://visuomenessveikata.lt/wp-content/uploads/2022/01/Isvengiamo-mirtingumo-analize_Klaipedos-rajonas_2022m.pdf

Klaipėdos rajone nuo 2007 metų išvengiamas mirtingumas prevencinėmis priemonėmis sumažėjo 36 procentais, ir stebima gydymo priemonėmis išvengiamo mirtingumo mažėjimo tendencija (2 pav.).

2 pav. Mirtingumo rodikliai nuo išvengiamų mirties priežasčių pagal EBPO ir Eurostato jungtinį sąrašą. Mirusiųjų skaičius 100 000 gyventojų.

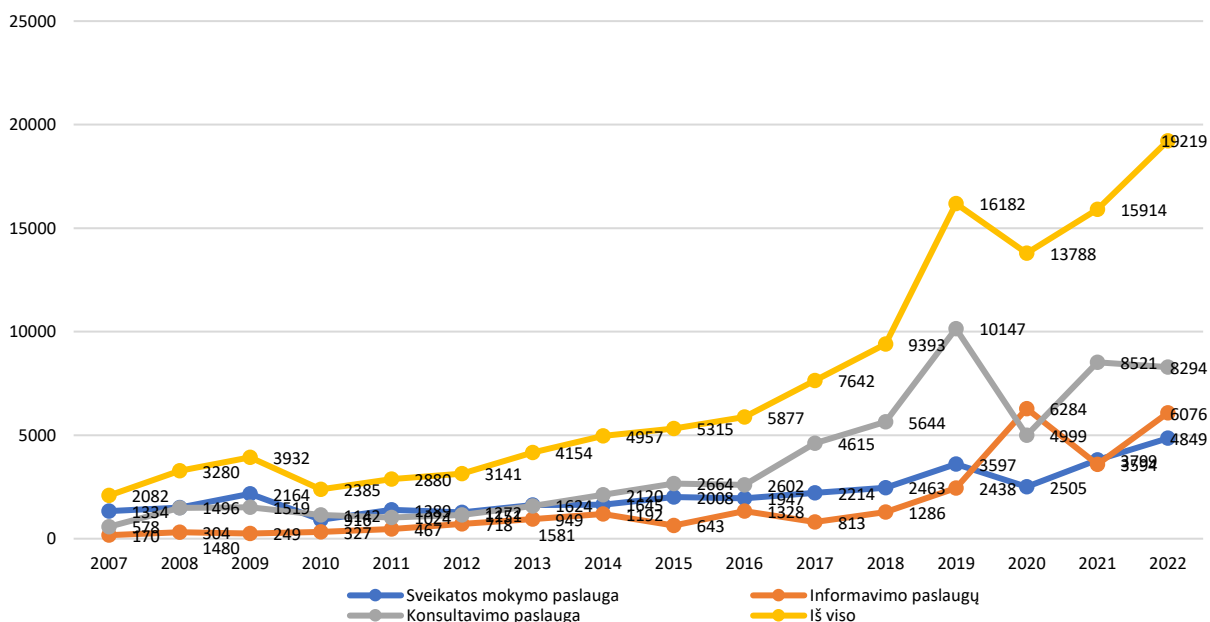
Gyventojų rizikos veiksnių pokyčiuose stebimi teigiami pokyčiai. 2022 m., lyginant su 2018 m., per paskutines 30 dienų kartą per savaitę ir dažniau vartojančių alkoholinius gėrimus sumažėjo nuo 34,0 proc. iki 18,2 proc. 2022 m., lyginant su 2018 m., per paskutinius 12 mėnesių kartą per savaitę ir dažniau vartojančių alkoholinius gėrimus sumažėjo nuo 22,9 proc. iki 13,6 proc. 2022 m. per paskutines 30 dienų kasdien tabako gaminius vartojo 18,6 proc. gyventojų, per paskutinius 12 mėnesių – 17,8 proc. 2022 m., palyginti su 2018 m., bent kartą per dieną daržovių vartojimas padidėjo nuo 38,4 proc. iki 46,5 proc. 2022 m., palyginti su 2018 m., papildomai nededančių druskos į paruoštą maistą padaugėjo nuo 38,0 proc. iki 46,8 proc. Fizinio aktyvumo lygis nepakito.

2022 m. 30,3 proc. apklaustų gyventojų pradėjo sveikiau maitintis, 27,4 proc. tapo fiziškai aktyvesni, 14,6 proc. mažiau rūko arba metė rūkyti, 20,1 proc. mažiau vartoja alkoholio arba nustojo jį vartoti. 2022 m., lyginant su 2018 m., vertinančių savo gyvenimo kokybę, dabartinę sveikatos būklę kaip gerą ar labai gerą, besijaučiančių laimingais arba labai laimingais, pokyčio nėra. 2022 m. 68,2 proc. respondentų savo gyvenimo kokybę vertina kaip gerą ar labai gerą, 55,3 proc. savo dabartinę sveikatos būklę vertina kaip gerą ar labai gerą, 62,2 proc. jų teigia, kad jaučiasi laimingi arba labai laimingi. 2022 m., lyginant su 2018 m., sumažėjo respondentų, kuriuos per praėjusį mėnesį buvo apėmusi prislėgta nuotaika, nerimas, bet ne labiau nei anksčiau nuo 41,1 proc. iki 33,7 proc.²⁰

Savivaldybėje Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras valstybės deleguotas ir savivaldybės savarankiškas funkcijas vykdo pagal 14 patvirtintų visuomenės sveikatos stiprinimo aprašų visose poveikio srityse ir visoms gyventojų amžiaus grupėms. Įstaiga įgyvendina ankstyvosios intervencijos, skirtos nereguliariai vartojantiems psichoaktyviasias medžiagas ar eksperimentuojantiems jomis jaunuoliams programą, darbuotojų kompetencijos psichikos sveikatos srityje didinimo mokymų savivaldybėse programą, mokyklų darbuotojų

²⁰ Klaipėdos rajono suaugusių gyventojų gyvenimo kokybės pokyčiai 2018-2022 m. Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro duomenys.

kompetencijos psichikos sveikatos srityje didinimo mokymų savivaldybėse programą, bazinius savizudybių prevencijos mokymus, teikia priklausomybių konsultantų, psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo, gerovės konsultanto paslaugas. Biuras vykdo sveikos mitybos (sąmoningo valgymo mokymo programa, tinkamos mitybos mokymo programa ir kt.) ir fizinio aktyvumo skatinimo programas (programa „Aš judu“, sveikatinamojo fizinio aktyvumo užsiėmimai ir kt.), informacijos sklaidą sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo temomis, įgyvendina maisto produktų sudėties gerinimo skatinimo priemones, maisto produktų stebėseną, parenka, rekomenduoja įgyvendinti ir organizuoja sveikai mitybai ir sveikatinančiam fiziniam aktyvumui palankios aplinkos plėtros skatinimo priemones. Įstaiga atsakinga už mokinių visuomenės sveikatos priežiūros funkciją ugdymo įstaigose, koordinuoja aktyvių mokyklų ir sveikata stiprinančių mokyklų veiklą Klaipėdos rajono savivaldybėje. Biuras įgyvendina sveikatos stiprinimo programą skirtą širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto profilaktikai, teikia jaunimui palankias sveikatos priežiūros paslaugas ir vykdo kitas intervencijas, padedančias mažinti prevencinėmis priemonėmis išvengiamą mirtingumą. Teikiamų paslaugų mastas auga kasmet nuosekliai (3 pav.). Detaliau su Biuro veikla galima susipažinti įstaigos metinėse ataskaitose.²¹ . Biuras taip pat dalyvauja Pasaulio sveikatos organizacijos Sveikų regionų tinklo veikloje perimdama gerąją patirtį kitų savivaldybių.

3 pav. Visuomenės sveikatos biuro suteiktų sveikatos stiprinimo paslaugų pokytis 2007–2022 metais. Pastaba: šiame paveiksle neįtraukta informacija apie veiklos mastą Skuodo rajono ir Rietavo savivaldybėse.

1 pav. Visuomenės sveikatos biuro suteiktų sveikatos stiprinimo paslaugų pokytis 2007–2022 metais.

²¹Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro informacija.
<https://visuomenessveikata.lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/>

Vykdoma prevencinė veikla savivaldybėje ir investicijos į ją duoda pozityvių pokyčių. Norint išlaikyti teigiamas tendencijas ir spartinti pozityvius pokyčius, būtinos visą savivaldybę apimančios, įgalinančios gyventojus ir bendruomenes intervencijų diegimas. Pasaulio sveikatos organizacijos sveikų regionų, sveikų miestų intervencijų adaptavimas savivaldybės lygiui gali padėti pasiekti naują proveržį gyventojų sveikatos gerinime.

Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gegužės 27 d. sprendimu Nr. T11-170 patvirtintame Klaipėdos rajono savivaldybės 2021-2030 metų strateginiame plėtros plane yra iškeltas 1.3 tikslas „Didinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir sumažinti sveikatos netolygumus“ bei du uždaviniai: 1.3.1. Padidinti kokybiškų asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą; 1.3.2. Paskatinti sveiką gyvenimą ir įdiegti jos kultūrą.

Siekdama strateginio plėtros plano nuostatų įgyvendinimo, atsižvelgdama į pasaulinę praktiką, bei norėdama propaguoti sveiką gyvenimą, kurti sveikatai palankią aplinką ir mažinti sveikatos netolygumus savo teritorijoje, Klaipėdos rajono savivaldybė, pirmoji šalyje, inicijuoja **sveikos vietovės (sveiko miestelio)** koncepcijos įgyvendinimą.

Šiuo veiksniu norima paskatinti gyvenamosios vietos bendruomenes, bendruomenines organizacijas bei seniūnijas kuo aktyviau įsitraukti į visuomenės sveikatinimo veiklas, tapti ne pasyviomis stebėtojomis, o aktyviomis veikėjomis.

Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos pateikta informacija leidžia daryti išvadą, kad Savivaldybė skiria nemažai dėmesio bei lėšų bendruomenių ir nevyriausybinių organizacijų rėmimui sveikatos srityje. Bendruomenių, NVO sveikatingumo iniciatyvų rėmimui iš Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos projektų/priemonių rėmimo skelbiant paraiškų atrankos konkursą 2023 m. finansuota 19 projektų ir skirta 50.000 eurų (2022 m. 13 projektų skirti 40.197 eurai). Projektų veiklos skirtos rajono gyventojų sveikatos stiprinimui ir sveikos gyvenimo propagavimui.²²

Klaipėdos rajono savivaldybėje veikia nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų bendruomeninės veiklos stiprinimo rėmimo programa. Pagal tvarkos aprašo 4 punktą seniūnijų išplėstinės sėklos metu bendruomenės iš 7 veiklos krypčių gali pasirinkti 7.4. kryptį „sporto ir sveikatinimo veikla“. Iš Klaipėdos rajono savivaldybės strateginio veiklos plano 2022-2024 m. 5 programos 4.1.1. priemonės „Klaipėdos rajono savivaldybės ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimas“ 2022 m. 34 bendruomenių projektams skirti 133.548 eurai. Daugiausiai finansuoti projektai prisidedantys prie bendruomenės sutelktumo, bendruomenių renginių organizavimo, judrumo ir sveikatinimo skatinimo, prisidėta prie bendruomenės patalpų remonto ir statinių atnaujinimo, sporto aikštynų įrengimo, lauko erdvių pritaikymo kultūrinei veiklai, patalpų išlaikymo išlaidų kompensavimo, neįgaliųjų socialinių gebėjimų ugdymo, savanorystės skatinimo ir pan. Kaip matyti, tarp finansuotų projektų yra dalis, apimančių sveikatinimą bei fizinio aktyvumo skatinimą.

Kasmet rajono savivaldybė gauna Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skiriamas lėšas bendruomenių projektams, 2022 m. tai sudaro 44.000 eurų, vykdoma 15 projektų. Kai kurie iš jų susiję su sveikatinimo veiklomis ar inventoriu (Šiaurietiškas ėjimas Gribžinių kaime (1228 Eur), Parko žaidimų ir treniruoklių aikštelės atnaujinimas Endriejave (3310 Eur), kai kuriuose projektuose sveikatinimas integruotas į veiklas – pvz., žygis Dobilų bendruomenės projekte, tradicinėse šventėse sporto varžybos ar pan).

²² Klaipėdos rajono savivaldybės informacija ir Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymo 2022 metų ataskaita (detali). Internetinė prieiga: <https://klaipedos-r.lt/sveikata/>

Projektinis finansavimas sveikatos srityje yra epizodinis, lėšos skiriamos tik einamiems metams vykdomoms veikloms. Bendruomenės ar teritorijoje apsijungusios organizacijos, nevyriausybinis sektorius nėra užtikrintas, kad sveikatos stiprinimo veiklą bus galima tęsti kelis metus iš eilės, trūksta konkrečiai teritorijai sveikatinimo strategijos, kurią kurtų patys gyventojai. Visuomenės sveikatos srities intervencijos privalo atitikti Otavos chartijos (PSO, 1986) 5 esmines kryptis, kurios įgyvendinamos ne trumpiau kaip 5 metus vienoje teritorijoje:

1. Visuomenės sveikatos politikos formavimas;
2. Sveikatą palaikančios aplinkos kūrimas;
3. Bendruomenės veiksmų valdymas;
4. Asmeninių įgūdžių ugdymas;
5. Sveikatos tarnybų potencialo panaudojimas.

Taigi, nors dėmesys visuomenės sveikatai yra skiriamas, tačiau Savivaldybė siekia didesnio kryptingumo diegdama sveikos vietovės (sveiko miestelio) modelį.

Rengiant **sveikos vietovės (sveiko miestelio)** koncepciją, buvo suorganizuotos keturios diskusijos su tikslinėmis (focus) grupėmis. Diskutuota su BĮ Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojais, Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos seniūnais, Klaipėdos rajono savivaldybės bendruomenėmis, Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos nariais bei administracijos darbuotojais, atsakingais už sveikatos paslaugas, nevyriausybinių sektorių ir bendruomenes, tarpsektorinį bendradarbiavimą bei strateginį planavimą.

Diskusijų metu dalyvių buvo klausama, ką jie laikytų sveiku miesteliu, kokius išsivaizduoja sveiko miestelio vertinimo kriterijus, kokias mato kliūtis sveiko miestelio koncepcijos įgyvendinimui, kaip išsivaizduoja savo vaidmenį šiame procese, ir ar mano, kad yra būtinos finansinės paskatos ir kitos motyvavimo priemonės. Susisteminta tikslinių darbo grupių diskusijų medžiaga pateikiama šios koncepcijos priede Nr.1.

Diskusijose su tikslinėmis (focus) grupėmis kilo klausimų, kam turėtų būti suteiktas **sveikos vietovės (sveiko miestelio)** statusas: ar teritoriniam vienetui – miesteliui, ar administraciniam vienetui – seniūnijai, ar konkrečioje gyvenamoje vietovėje veikiančiai bendruomenei. Visų trijų variantų privalumai bei trūkumai pateikiami 1 lentelėje:

Eil. Nr.	Variantas	Paaiškinimas	Privalumai	Trūkumai
1.	Teritorinis vienetas – miestas, miestelis, kaimas	Sveiko miestelio statusas būtų suteikiamas konkrečiam kaimui, miesteliui ar miestui (pvz., Dreverna, Veiviržėnai, Gargždai)	1. Labiausiai atitiktų identiteto požiūriu, nes kaimas, miestelis ar miestas yra konkretus. Apibrėžta teritorija, gyventojus sieja gyvenamoji vieta ir joje esanti infrastruktūra kiekvieną dieną. Tuo tarpu seniūnija apima daug teritorinių vienetų. Bendruomenių	1. Sunku būtų išmatuoti smulkaus teritorinio vieneto sveikatos rodiklius, nes informacija daugiausiai prieinama apie savivaldybes/seniūnijas. 2. Sudėtingas administravimo klausimas – kas suburtų bendruomenę, pildytų paraiškas, atsakytų į paklausimus, naudotų lėšas bei atsiskaitytų už jas.

Eil. Nr.	Variantas	Paaiškinimas	Privalumai	Trūkumai
			viename teritoriniame vienetė gali būti ne viena, bet kelios.	3. Apsunkintas finansavimo mechanizmas (lėšos galėtų būti skiriamos seniūnijai tiesiogiai, įrašius atitinkamą priemonę savivaldybės strateginiame veiklos plane ir numčius lėšas biudžete arba skelbiamas konkursas pagal rėmimo programą, reikėtų rinktis vieną iš variantų, abu taikyti būtų painu).
2.	Administracinis vienetas – seniūnija	Sveiko miestelio statusas būtų suteikiamas konkrečiai seniūnijai	<p>1. Seniūnija turi administracinius resursus, dažnai ir autoritetą bei gebėjimus suburti bendruomenę, užpildyti paraiškas, naudoti lėšas ir pan.</p> <p>2. Paprastas lėšų skyrimo mechanizmas – savivaldybė gali tiesiog suplanuoti lėšas strateginiame veiklos plane ir biudžete, nurodydama konkrečią seniūniją ar jų visumą.</p> <p>3. Palyginus paprasta nustatyti vertinimo kriterijus bei išmatuoti poveikį: galima rasti ir informacijos apie sveikatos rodiklius ar atlikti tyrimus pagal seniūnijas.</p>	<p>1. Identiteto klausimas – seniūnija savyje talpina daug kaimų, miestelių ar net miestų. Su seniūnija sunkiau susitapatinti negu su konkrečia vietoje, tapatinsis ne visi gyventojai</p> <p>2. Sveikatinimo priemonių ar investicijų tolygumo klausimas – įgijus sveiko miestelio statusą ir gavus finansavimą priemonėms įgyvendinti, kurioje vietovėje jos turi būti įgyvendinamos (vienos bendruomenės gali būti aktyvesnės už kitas, gali kilti nepasitenkinimas ir pan.)</p>

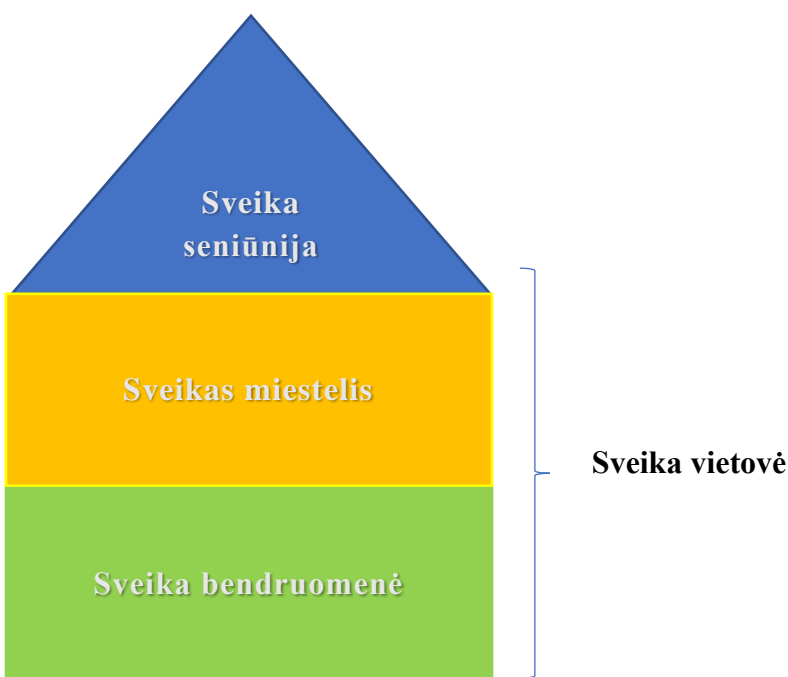
Eil. Nr.	Variantas	Paaiškinimas	Privalumai	Trūkumai
3.	Organizacija – bendruomenė	Sveiko miestelio statusas būtų suteikiamas konkrečiai organizacijai (pvz. Kisinių kaimo bendruomenė, Antkopčio kaimo bendruomenė)	1. Bendruomenė turi administracinių gebėjimų parengti paraiškas, naudoti lėšas, atsiskaityti už jas. 2. Sudėtingesnis nei seniūnijų, bet aiškus ir išbandytas finansavimo mechanizmas – organizuojamas rėmimo programos konkursas.	1. Identiteto klausimas – viename kaime, miestelyje, mieste gali veikti ne viena, o kelios bendruomenės, tada kiltų klausimas, kur ir kaip efektyviausiai panaudoti lėšas. 2. Praktiškai neįmanoma nustatyti pamatuojamų vertinimo kriterijų bei poveikio rodiklių, nes organizacija yra per mažas vienetas. 3. Bendruomenės veikla gali neapimti visos miesto, kaimo teritorijos.

1 lentelė. Sveiko miestelio struktūrų privalumai ir trūkumai

2023 m. vasario 7 d. koncepcija pristatyta Klaipėdos rajono savivaldybės Nevyriausybių organizacijų tarybai ir į gautas pastabas rengiant koncepciją atsižvelgta, posėdžio metu koncepcijai pritarta.

2. Sveikos vietovės (sveiko miestelio) tripakopis modelis

Tikslinėse darbo grupėse aptarus galimų variantų privalumus bei trūkumus, buvo apsispręsta Klaipėdos rajono savivaldybėje formuoti tripakopę **sveikos vietovės (sveiko miestelio)** statuso suteikimo sistemą, kai statusas būtų nuosekliai suteikiamas bendruomeninėms organizacijoms, teritoriniams vienetams (miestams, miesteliams ir kaimams) bei administraciniams teritoriniams vienetams – seniūnijoms (1 pav.).

1 pav. Siūlomas Klaipėdos rajono savivaldybės „Sveikos vietovės“ modelis

Diskusijose akcentuota, kad norima veikti iniciatyvos „iš apačios“ būdu, kai pirmojoje pakopoje bendruomeninės organizacijos siektų **„Sveikos bendruomenės“** statuso (paraišką statusui įgyti galėtų teikti pavienės bendruomeninės organizacijos).

Vėliau, įgijusios patirties, bendruomenės galėtų dalyvauti antrojoje pakopoje - telkti gyvenamosios teritorijos – miesto, miestelio ar kaimo juridinius ir fizinius asmenis bei kartu teikti paraišką **„Sveiko miestelio“** statusui gauti.

Aukščiausioje pakopoje, suvienijusios savo teritorijose veikiančias institucijas (švietimo įstaigas, sveikatos priežiūros centrus, bendruomenines organizacijas, nevyriausybinės organizacijas, kitas įmones ir įstaigas) kartu siekti visuomenės sveikatai svarbių tikslų, paraišką **„Sveikos seniūnijos“** statusui teiktų seniūnijos. Seniūnijų lygmenyje siūloma taikyti papildomą lygmenų – fazių principą, kai daugiau kriterijų atitinkanti seniūnija gautų įvertinimą kaip atitinkanti aukštesnę fazę (panašus fazių principas yra taikomas PSO Sveiko miesto koncepcijoje).

Siekama, kad **sveikos bendruomenės, sveiko miestelio ir sveikos seniūnijos** vardai taptų prestižiniais ir būtų kuo daugiau norinčių juos įgyti. Taip, pradedant nuo paprasčiausių priemonių, kaip fizinio aktyvumo užsiėmimai, gyventojų informavimas apie sveiką gyvenseną, ligų profilaktiką, rajono bendruomenės suvokimas bus auginamas iki sampratos, kad **sveika**

bendruomenė, miestelis ar seniūnija apima gerokai daugiau – ir netaršią aplinką, gerą kaimynystę, saugią ir palankią aktyviam gyvenimo būdui infrastruktūrą.

Viliamasi, kad ilgainiui tai padidins visuomenės sąmoningumą ir duos reikšmingų teigiamų rezultatų, kurie bus matomi Klaipėdos rajono visuomenės sveikatos būklės rodikliuose.

3. Siūlomi sąvokų apibrėžimai

Sveika bendruomenė – tai statusas, suteikiamas bendruomeninei organizacijai, kuri realiais veiksmais propaguoja sveikos gyvensenos įgūdžius bei skatina bendruomenės narių fizinį aktyvumą ir lyderystę sveikatoje.

Sveikas miestelis – tai statusas, suteikiamas teritoriniam vienetui (miestui, miesteliui, kaimui), kurio gyvenamosios vietos bendruomenė sutelkia toje teritorijoje veikiančias bendruomenines organizacijas, viešojo ir verslo sektoriaus įstaigas bei įmones ir kartu kryptingai siekia bendrų tikslų - propaguoti sveiką gyvenseną, sveikatą stiprinančios aplinkos kūrimą.

Sveika seniūnija – tai statusas, suteikiamas seniūnijai, kuri realiais veiksmais, pasitelkdama jos teritorijoje veikiančias bendruomenines organizacijas, viešojo ir privataus sektoriaus įstaigas bei įmones, propaguoja sveiką gyvenseną, kuria saugią ir švarią gyvenamąją aplinką.

4. Paraiškų teikimo ir vertinimo procesas

Sveikos bendruomenės, sveiko miestelio ir sveikos seniūnijos statusų suteikimo bei galiojimo pratęsimo proceso organizavimą ir koordinavimą yra **BĮ Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras** (toliau – Sveikatos biuras).

Sveikatos biuras organizuoja bendruomeninių organizacijų, seniūnijų bei kitų suinteresuotų šalių mokymus, informavimą bei konsultavimą dėl aukščiau paminėtų statusų įgijimo ir išsaugojimo.

Bendruomenė, norėdama gauti **sveikos bendruomenės statusą**, turi parengti paraišką (Konceptijos priedas Nr. 2), kurioje trumpai aprašomos gyvenamosios vietovės problemos, susijusios su visuomenės sveikata, pateikiama glausta sveikos bendruomenės vizija bei suformuluotos konkrečios priemonės situacijai pagerinti, bei pateikiama informacija dėl atitikties sveikos bendruomenės vertinimo kriterijams.

Norint gauti **sveiko miestelio (miesto, kaimo) statusą**, paraišką (Konceptijos priedas Nr. 3) turi parengti iniciatyvinė grupė, į kurią įeina miestelyje (mieste, kaime) veikiančių trijų sektorių atstovai (bendruomeninės organizacijos, nevyriausybinės organizacijos, viešojo sektoriaus įstaigos (pvz. mokyklos, sveikatos įstaigos padalinys ar pan.), verslo įmonės). Paraiškoje trumpai aprašomos gyvenamosios vietovės problemos, susijusios su visuomenės sveikata, pateikiama glausta sveiko miestelio (miesto, kaimo) vizija bei suformuluotos konkrečios priemonės situacijai pagerinti. Taip pat pateikiama informacija dėl atitikties sveiko miestelio vertinimo kriterijams.

Seniūnija, norinti įgyti **sveikos seniūnijos statusą**, turi sutelkti savo teritorijoje veikiančias bendruomenines organizacijas, seniūnaičius, viešojo sektoriaus įstaigas (pvz., mokyklos, sveikatos įstaigos ir pan.), verslo įmones ir kartu, bendradarbiaujant parengti paraišką (konceptijos priedas Nr. 3). Paraiškoje trumpai aprašomos gyvenamosios vietovės problemos, susijusios su visuomenės sveikata, pateikiama glausta sveikos seniūnijos vizija bei suformuluotos konkrečios priemonės situacijai pagerinti. Taip pat pateikiama informacija dėl atitikties sveikos seniūnijos vertinimo kriterijams.

Sveikos bendruomenės, sveiko miestelio ir **sveikos** seniūnijos statusai turėtų būti suteikiami ribotam laikotarpiui, rekomenduojama, kad tai būtų trejų metų laikotarpis. Po to paraiškas būtų privaloma teikti iš naujo, siekiant įvertinti padarytą pažangą bei išmatuoti atitiktį vertinimo kriterijams.

Paraiškos turėtų būti teikiamos Visuomenės sveikatos biurui. **Visuomenės sveikatos biuras** atliktų **administracinį paraiškos vertinimą**, t. y. patikrintų, ar paraiška pilnai užpildyta, ar pateikti visi dokumentai.

Administracinį vertinimą praėjusi paraiška būtų teikiama vertinti **Sveikos vietovės statuso suteikimo komisijai** (toliau – Komisija) sudaryta iš 9 asmenų.

Komisiją siūloma sudaryti Savivaldybės mero potvarkiu. Komisijai pirmininkauti turėtų Savivaldybės meras ar už sveikatos sritį atsakingas Savivaldybės mero pavaduotojas. Komisijos nariais siūloma skirti Savivaldybės administracijos specialistą – savivaldybės gydytoją, Visuomenės sveikatos biuro direktorių, Savivaldybės tarybos komitetų paskirti atstovus, Savivaldybės administracijos atstovus.

Komisija turėtų atlikti kokybinį paraiškų vertinimą. Vertinama atitiktis **nustatytiems vertinimo kriterijams**. Komisijos sprendimai ir išvados turėtų būti fiksuojamos posėdžių protokoluose. **Sveikos bendruomenės, sveiko miestelio** ar **sveikos seniūnijos statusas** galėtų būti suteikiamas Savivaldybės mero potvarkiu. Informacija apie statuso suteikimą turėtų būti paviešinta savivaldybės bei Visuomenės sveikatos biuro interneto svetainėse, pareiškėjų interneto svetainėse (jei tokios yra).

Rekomenduojama sukurti **sveikos bendruomenės, sveiko miestelio** bei **sveikos seniūnijos** ženklus – logotipus, kuriuos, būtų galima publikuoti interneto ir socialinių tinklų puslapiuose, žymėti ant patalpų, kuriuose veikia bendruomeninė organizacija ar seniūnija.

Sveikos bendruomenės, sveiko miestelio ir sveikos seniūnijos statusas suteikiamas ne trumpesniai nei 5 metų laikotarpiui.

5. Finansinio motyvavimo mechanizmas

Bendruomeninės organizacijos bei seniūnijos, įgijusios **sveikos bendruomenės, sveiko miestelio** ar **sveikos seniūnijos** statusą, turėtų galimybes gauti finansavimą savo paraiškose numatytoms veikloms įgyvendinti.

Pradiniame **Sveikos vietovės** (sveiko miestelio) koncepcijos įgyvendinimo etape bendruomeninių organizacijų ir kitų suinteresuotų šalių mokymus siūloma finansuoti iš visuomenės sveikatos rėmimo programai skiriamų lėšų.

Ateityje rekomenduojama numatyti atskirą priemonę, skirtą **Sveikos vietovės** (sveiko miestelio) koncepcijai įgyvendinti, su sveikata susijusioje savivaldybės strateginio veiklos plano programoje bei kasmet skirti jai lėšas savivaldybės biudžete.

Rekomenduojama, kad Sveikos bendruomenės veiklų įgyvendinimo planui metams galėtų būti skiriami 5 tūkst. Eur, Sveiko miestelio – 10 tūkst. Eur, Sveikos seniūnijos – 15 tūkst. Eur. Siūloma, kad planas būtų sudaromas 3 metams ir finansavimas skiriamas ne trumpesniai, kaip 3 metų laikotarpiui.

Bendruomeninių organizacijų paraiškos galėtų būti finansuojamos projektų rėmimo konkurso būdu, seniūnijoms numatomos priemonės strateginiame veiklos plane bei biudžete. Seniūnijoms skiriamų lėšų dydis priklausytų nuo pasiektos fazės.

Lėšos gali būti panaudojamos tik sveikatos raštingumo didinimui ir sveikos gyvensenos propagavimo poreikiams. Priklausomai nuo pasirinkto Sveikų miestelių koncepcijos

įgyvendinimo finansavimo šaltinio galimos ir infrastruktūros ir įrangos išlaidos, rekomenduojama nustatyti išlaidų galimą dalį skirti infrastruktūros ir įrangos daliai nuo visos projekto išlaidų sumos.

6. Vertinimo kriterijai

Vertinant bendruomeninės organizacijos, siekiančios gauti **Sveikos bendruomenės** statusą, paraišką, siūloma vadovautis šiais atrankos kriterijais:

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Balų skaičius	Paaškinimas
1.	Paraiškoje suformuluotų problemų, susijusių su visuomenės sveikata, aktualumas ir pagrįstumas	Nuo 0 iki 20	Vertinamos problemų formuluotės – ar jos yra aiškios, aktualios ir pagrįstos
2.	Paraiškoje pateiktos vizijos aktualumas ir pagrįstumas ir jos pritaikymas vietos bendruomenei.	Nuo 0 iki 20	Vertinama vizijos formuluotė – ar ji yra aiški, aktuali ir pasiekiamą
3.	Paraiškoje pateikto veiklos plano pagrįstumas ir efektyvumas	Nuo 0 iki 20	Vertinamas veiklos planas – ar veiklos yra logiškos, pagrįstos ir efektyvios, ar jos siejasi su vizija ir problemomis
4.	Bendruomenės organizuotų renginių visuomenės sveikatos tema skaičius per pastaruosius trejus metus	Nuo 0 iki 20	Vertinama pagal renginių skaičių, pvz. bent vienas renginys – 5 balai, su renginiai – 10 balų, trys renginiai – 15 balų, keturi ir daugiau renginių – 20 balų
5.	Bendruomenės organizuotų renginių visuomenės sveikatos tema dalyvių skaičius per pastaruosius trejus metus	Nuo 0 iki 20	Vertinama pagal renginių dalyvių skaičių, pvz. iki 10 dalyvių – 5 balai, nuo 11 iki 20 dalyvių – 10 balų, nuo 21 iki 30 dalyvių – 15 balų, nuo 31 ir daugiau dalyvių – 20 balų.
6.	Bendruomeninės organizacijos iniciatyva* per pastaruosius trejus metus įrengtų/dalyvauta rengiant sveikatingumo infrastruktūros objektų skaičius (treniruokliai, aikštelės etc.).	Nuo 0 iki 20	Vertinama pagal įrengtų objektų skaičių, pavyzdžiui, vienas objektas – 5 balai, du objektai – 10 balų, trys objektai – 15 balų, keturi ir daugiau objektų – 20 balų
Iš viso:	Maksimalus balų skaičius – 120 balų. Minimalus balų skaičius gauti Sveikos bendruomenės statusą – 60 balų		

*Infrastruktūra turėtų būti įrengta vienu iš šių būdų: bendruomenės lėšomis, bendruomenės pritrauktų rėmėjų lėšomis, bendruomenei gavus finansavimą įgyvendinant projektą, bendruomenės nariui – Klaipėdos rajono gyventojui pateikus idėją ir gavus viso rajono gyventojų pritarimą per dalyvaujamojo biudžeto priemonę.

Vertinant gyvenamosios teritorijos, siekiančios gauti **Sveiko miestelio** statusą, paraišką, siūloma vadovautis šiais atrankos kriterijais:

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Balų skaičius	Paaškinimas
1.	Paraišką kartu teikiančių organizacijų skaičius	Nuo 0 iki 20	Vertinama pagal skaičių, pavyzdžiui, 2 organizacijos – 5 balai, 3 organizacijos – 10 balų, 4 organizacijos – 15 balų, 5 ir daugiau organizacijų – 20 balų
2.	Paraiškoje suformuluotų problemų, susijusių su visuomenės sveikata, aktualumas ir pagrįstumas	Nuo 0 iki 20	Vertinamos problemų formuluotės – ar jos yra aiškios, aktualios ir pagrįstos
3.	Paraiškoje pateiktos vizijos aktualumas ir pagrįstumas ir jos pritaikymas.	Nuo 0 iki 20	Vertinama vizijos formuluotė – ar ji yra aiški, aktuali ir pasiekiamą
4.	Paraiškoje pateikto veiklos plano pagrįstumas ir efektyvumas	Nuo 0 iki 20	Vertinamas veiklos planas – ar veiklos yra logiškos, pagrįstos ir efektyvios, ar jos siejasi su vizija ir problemomis
5.	Bendruomeninių organizacijų ar NVO miestelyje (ar mieste, kaime) organizuotų renginių visuomenės sveikatos tema skaičius per pastaruosius trejus metus	Nuo 0 iki 20	Vertinama pagal renginių skaičių, pvz. bent vienas renginys – 5 balai, su renginiais – 10 balų, trys renginiai – 15 balų, keturi ir daugiau renginių – 20 balų
5.	Bendruomeninių organizacijų ar NVO miestelyje (ar mieste, kaime) organizuotų renginių visuomenės sveikatos tema dalyvių skaičius per pastaruosius trejus metus	Nuo 0 iki 20	Vertinama pagal renginių dalyvių skaičių, pvz. iki 10 dalyvių – 5 balai, nuo 11 iki 20 dalyvių – 10 balų, nuo 21 iki 30 dalyvių – 15 balų, nuo 31 ir daugiau dalyvių – 20 balų.
6.	Bendruomenės iniciatyva* per pastaruosius trejus metus miestelyje (ar mieste, kaime) įrengtų sveikatingumo	Nuo 0 iki 20	Vertinama pagal įrengtų objektų skaičių, pavyzdžiui, vienas objektas – 5 balai, du objektai – 10 balų, trys

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Balų skaičius	Paaškinimas
	infrastruktūros objektų skaičius (treniruokliai, aikštelės etc.)		objektai – 15 balų, keturi ir daugiau objektų – 20 balų
7.	Miestelio (ar miesto, kaimo) teritorijoje veikiančių ugdymo įstaigų dalyvavimas Sveikų mokyklų tinkle, vnt.	Nuo 0 iki 20	Vertinama pagal skaičių, pavyzdžiui, 1 įstaiga – 5 balai, 2 įstaigos – 10 balų, 3 įstaigos – 15 balų, 4 ir daugiau įstaigų – 20 balų
8.	Miestelio (ar miesto, kaimo) teritorijoje veikiančių ugdymo įstaigų dalyvavimas Fiziškai aktyvių mokyklų tinkle, vnt.	Nuo 0 iki 20	Vertinama pagal skaičių, pavyzdžiui, 1 įstaiga – 5 balai, 2 įstaigos – 10 balų, 3 įstaigos – 15 balų, 4 ir daugiau įstaigų – 20 balų
9.	Miestelio (ar miesto, kaimo) teritorijoje veikiančių įmonių dalyvavimas sveikatos stiprinimo veikloje, vnt.	Nuo 0 iki 20	Vertinama pagal skaičių, pavyzdžiui, 1 įmonė – 5 balai, 2 įmonės – 10 balų, 3 įmonės – 15 balų, 4 ir daugiau įmonių – 20 balų
Iš viso:	Maksimalus balų skaičius – 180 balų. Minimalus balų skaičius gauti Sveiko miestelio statusą – 80 balų		

* *Infrastruktūra turėtų būti įrengta vienu iš šių būdų: bendruomenės lėšomis, bendruomenės pritrauktų rėmėjų lėšomis, bendruomenei gavus finansavimą įgyvendinant projektą, bendruomenės nariui – Klaipėdos rajono gyventojui pateikus idėją ir gavus viso rajono gyventojų pritarimą per dalyvaujamojo biudžeto priemonę.*

Vertinant seniūnijos, siekiančios gauti **Sveikos seniūnijos** statusą, paraišką, siūloma vadovautis šiais atrankos kriterijais:

Vertinimo kriterijus	Vertinimo kriterijaus pasiekimo reikšmė			Paaškinimas
	I fazė	II fazė	III fazė	
Paraišką teikiant dalyvaujančių juridinių asmenų skaičius	3	6	9	I-oje fazėje turi dalyvauti bent po vieną atstovą iš trijų sektorių: viešasis sektorius, verslo sektorius, nevyriausybinis (bendruomenių sektorius). II-oje fazėje turi dalyvauti bent po du atstovus iš aukščiau išvardintų sektorių. III-oje fazėje turi dalyvauti bendro po 3 atstovus iš skirtingų sektorių.
Seniūnijos teritorijoje veikiančių bendruomeninių	30	50	70	Apskaičiuojama, kokia dalis seniūnijos teritorijoje veikiančių

Vertinimo kriterijus	Vertinimo kriterijaus pasiekimo reikšmė			Paiškinimas
	I fazė	II fazė	III fazė	
organizacijų, įgijusių Sveikos bendruomenės statusą, dalis nuo visų veikiančių bendruomeninių organizacijų, proc.				bendruomenių turi įgijusios Sveikos bendruomenės statusą
Seniūnijos ir jos teritorijoje veikiančių organizacijų iniciatyva įrengtos sveikatinimo infrastruktūros objektų (treniruoklių, pėsčiųjų takų, sporto ir žaidimų aikštelių) skaičius, vnt.	2	4	6	I-oje fazėje turi būti įrengti du objektai per trejus metus, II-oje – keturi objektai per trejus metus, III-oje – šeši objektai per trejus metus
Seniūnijos ir jos teritorijoje veikiančių organizacijų iniciatyva per pastaruosius trejus metus organizuotų renginių visuomenės sveikatos tema skaičius	3	5	7	
Seniūnijos ir jos teritorijoje veikiančių organizacijų iniciatyva per pastaruosius trejus metus organizuotų renginių visuomenės sveikatos tema dalyvių dalis nuo bendro seniūnijos gyventojų skaičiaus, proc.	10	20	50	Skaičiuojant procentinę dalį nuo bendro seniūnijos gyventojų skaičiaus, bus laikomasi teisingumo principo (vienoje seniūnijoje gyventojų skaičius didesnis, kitoje – mažesnis)
Seniūnijos teritorijoje veikiančių gyvenamųjų teritorijų – miestų, miestelių ar kaimų, įgijusių Sveiko miestelio statusą, dalis nuo bendro gyvenamųjų vietovių skaičiaus, proc.	30	50	70	
Seniūnijos teritorijoje esančių ugdymo įstaigų dalyvavimas Sveikų mokyklų tinkle, dalis nuo			100	Procentas galėtų varijuoti priklausomai nuo to, kiek seniūnijos teritorijoje yra ugdymo įstaigų. Siekiamybė – 100 proc. įstaigų III-oje fazėje.

Vertinimo kriterijus	Vertinimo kriterijaus pasiekimo reikšmė			Paiškinimas
	I fazė	II fazė	III fazė	
bendro mokyklų skaičiaus, proc.				
Seniūnijos teritorijoje ugdymo įstaigų dalyvavimas Fiziškai aktyvių Mokyklų tinkle, dalis nuo bendro mokyklų skaičiaus, proc.			100	Procentas galėtų varijuoti priklausomai nuo to, kiek seniūnijos teritorijoje yra ugdymo įstaigų. Siekiama – 100 proc. įstaigų III-oje fazėje.
Seniūnijos teritorijoje veikiančių įmonių dalyvavimas sveikatos stiprinimo veikloje, vnt.	2	4	6	I-oje fazėje turi būti bent 2 įmonės, II-oje fazėje – 4 įmonės, III-oje fazėje – 6 įmonės (galimos variacijos priklausomai nuo seniūnijos dydžio)
Pasirenkami vertinimo kriterijai:				
Bendruomenės dalyvavimas valstybinėse profilaktinėse programose, proc. (pagal atskiras programas)	30 proc. nuo seniūnijoje gyvenančių tikslinės grupės pagal atskiras profilaktikos programas	50 proc. nuo seniūnijoje gyvenančių tikslinės grupės pagal atskiras profilaktikos programas	70 proc. nuo seniūnijoje gyvenančių tikslinės grupės pagal atskiras profilaktikos programas	Kadangi visose programose pasiekti kriterijus gali būti sudėtinga, siūloma nustatyti galimybę pasirinkti profilaktines programas, kurios seniūnijos bendruomenei yra aktualiausias, ir dalyvavimo jose procentą
Psichologo konsultacijų skaičius per metus				
Asmenų, gavusių psichologo konsultacijas dalis nuo visų gyventojų, proc.				
Grupinių užsiėmimų, skirtų psichikos sveikatos stiprinimui, skaičius per metus				
Asmenų, dalyvavusių grupiniuose psichikos				

Vertinimo kriterijus	Vertinimo kriterijaus pasiekimo reikšmė			Paiškinimas
	I fazė	II fazė	III fazė	
sveikatos stiprinimo užsiėmimuose dalis nuo visų gyventojų, proc.				
Priklausomybių konsultantų konsultacijų skaičius per metus:				
Asmenų, gavusių priklausomybių konsultanto konsultacijas, skaičius per metus				
Gyventojų, labai gerai ir gerai vertinančių savo sveikatą, dalis, proc.				
Gyventojų gerai ir labai gerai vertinančių savo gyvenimo kokybę dalis				
Gyventojų dalis, kurių PSO vertinimo kriterijus daugiau nei 50, proc.				

* *Seniūnija gali pasirinkti jai aktualius rodiklius iš sąrašo ar pasiūlyti savo rodiklius, labiausiai atitinkančius jos viziją, problematiką, veiklos planą ir pati pasiūlyti siekiamas reikšmes.*

Vertinant **Sveikos vietovės koncepcijos** įgyvendinimo poveikį, siūloma vadovautis šiais rodikliais:

1. Fiziškai aktyvių vaikų dalis, proc. (skaičiuojama laisvalaikio fizinis aktyvumas);
2. Fiziškai aktyvių suaugusiųjų gyventojų dalis proc.:
 - 18-64 m.;
 - 65 +;
3. Žinių pokytis sveikos mitybos skatinimo srityje, proc. (matuojama kiekvienos fazės pradžioje ir pabaigoje);
4. Žinių pokytis fizinio aktyvumo skatinimo srityje, proc. (matuojama kiekvienos fazės pradžioje ir pabaigoje);
5. Žinių pokytis užkrečiamųjų ligų prevencijos srityje, proc. (matuojama kiekvienos fazės pradžioje ir pabaigoje);
6. Geros savijautos indekso (pagal PSO) pokytis.

Rekomenduojama leisti nusimatyti kiekvienam paraiškos teikėjui, kurioje visuomenės sveikatos kryptyje jis nori pasiekti rezultatų ir kurioje srityje išsipareigotų matuoti žinių pokytį (pvz. jei pareiškėjas pasirenka sveikos mitybos propagavimo kryptį, tai žinių pokytį savo bendruomenėje jis galėtų matuoti būtent šioje srityje.

7. Sveikos vietovės (sveiko miestelio) koncepcijos įgyvendinimo etapai

Siūlomi šie Sveikos vietovės (sveiko miestelio) koncepcijos įgyvendinimo etapai:

Pirmi metai

1. Koncepcijos pristatymas Savivaldybės tarybai, pritarimas.
2. Informacijos apie koncepciją sklaida, mokymai Savivaldybės administracijos darbuotojams, bendruomeninių organizacijų atstovams, kitiems suinteresuotiems asmenims.
3. Tvarų aprašų, skirtų koncepcijos įgyvendinimui, parengimas ir patvirtinimas.
4. Bendruomeninės organizacijos, norinčios tapti bandomąja Sveika bendruomene, atranka.
5. 4 punkte minimos bendruomeninės organizacijos narių mokymai, konsultavimas, pagalba rengiant paraišką, paraiškos pateikimas, įvertinimas ir statuso suteikimas.

Antri ir paskesni metai

1. Paraiškų konkurso paskelbimas bendruomeninėms asociacijoms, seniūnijoms, norinčioms įgyti sveikos bendruomenės, sveiko miestelio ar sveikos seniūnijos statusą. Mokymai norintiems teikti paraiškas. Konkurso procedūrų pravedimas ir statusų paskyrimas.
 2. Lėšų koncepcijai suplanavimas ir skyrimas.
 3. Poveikio tyrimo atlikimas kas trejus metus.
 4. Sveikų bendruomenių, sveikų miestelių bei sveikų seniūnijų statusų pakartotinis vertinimas kas trejus metus.
-

KONCEPCIJOS PRIEDAI

1 priedas. Diskusijų focus grupėse stenogramos

I-osios focus grupės diskusijos (dalyviai – visuomenės sveikatos biuro darbuotojai) stenograma

Kaip manote kas tai yra sveikas miestelis?

Sveikas miestelis – tai sveika visa miestelio bendruomenė, pradedant nuo ikimokyklinukų iki vyresnio amžiaus žmonių, visa bendruomenė laikosi sveikatos taisyklių, rūpinasi ir padeda kitiems

Sveikas miestelis galėtų būti tas, kuriame didinamas sveikatos raštingumas, nuolatos, nenutrūkstamai...

Tokiame miestelyje aš matyčiau žmones, kurie padeda vieni kitiems...

Ne tik nuo pačio gyventojų, individo priklausytų sveiko miestelio koncepcija, turėtų įsijungti daugelis organizacijų, kuriant sveiko miestelio įvaizdį, padėtų nusimatyti gaires, priemones, kaip tos sveikatos siekti, kokio rezultato. Žodžiu tame miestelyje, ta pačia linkme turėtų dirbti visos įstaigos...

Sveikos miestelio koncepcija turėtų eiti į savivaldybės Tarybos planavimą: tai tie patys žali skverai, dviračių takai nerūkymo zonos praplėstos, kas skatintų judumą, gal kažkur uždraustas važiuoti sunkusis transportas dėl aplinkos sveikatos... matau kaip vieną organizmą...

Tai turėtų būti plačiai. Turėtų būti ir gyvensena, ir sveika aplinka ir apimant kuo daugiau sričių...

Kokie galimi sveiko miestelio vertinimo kriterijai? Kaip nustatytumėte ar tas miestelis atitinka sveiko miestelio statusą?

Tikriausiai iš stebėsenos srities matau, reiktų nusistatyti konkrečius stebėsenos rodiklius ir kaip mes jų sieksime, ir kaip jie keičiasi. Pavyzdžiui traumų rodiklis, 65+ susižalojimai (pradinis rodiklis, priemonių taikymas ir kaip tie rodikliai kinta). Kalbant apie seniūnijas, su tais rodikliais gali būti sunku, nes negauname pagal seniūnijas. Nebent kreiptis į HI arba prašyti seniūnijų.

... sveikas miestelis galėtų būti žalių zonų kiekis, įrengtos arba naujos..

Sveikos aplinkos kūrimas, kiek norime pasiekti, koks sveikų zonų sukūrimas. Čia aplinka. Jei apie individą – nusistatyti, stebėti sveikos gyvensenos rezultatus.. gal reiktų nusimatyti konkrečias temas: sveikos mitybos skatinimas, fizinio aktyvumo skatinimas.. sveikatos paslaugų prieinamumas, jei prieinamos paslaugos, mes žmogų išlaikome sveikesnį. Aplinkos kūrimas, institucijų drabai, individo stebėseną. Aplinka -kaip visumas – ne tik žalios zonos, žaidimų aikštelės, bet ir užterštumas, galop ar vyksta tose zonose užsiėmimai, ar žmonės įsitraukia...

Vien sveikos gyvensenos rodikliai mažai ką keičia, manyčiau, kad turėtų būti panaudoti duomenys iš policijos, iš seniūnijos vidaus, ko jiems trūksta, kokios aplinkos jie nori. Pirmas dalykas yra kameros, savivaldybė planuoja, kur jas statyti, kitas dalykas saugumo kūrimui - apšvietimas... sveikatos paslaugų prieinamumas, čia turbūt siejasi ir sveikatos sistemos pertrauka.

Reikia akcentuoti, kad būtų paslaugos gaunamos kuo greičiau: nuvalyti keliai, suremontuoti keliai...

Kalbant apie sveikatos paslaugų prieinamumą – siektume matuoti, to miestelio gyventojams, koks yra paslaugų prieinamumas, nesvarbu, kur jis paslaugas gauna...

Ar prieinamumas kaip nuvykimas, ar sistemos funkcionavimas – gal sustoti ties nuvykimu, transportu...galvoti ne tik apie asmens, bet ir apie visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą. Konceptija sveikos miestelio turėtų būti, kad mums svarbus kiekvieno žmogaus atvejis...

Kai kurie rodikliai galėtų būti universalūs visiems, o kai kurie galėtų būti kaip proceso kriterijai, pvz. gyventojų apklausa-pritarimas gauti sveikos miestelio vardą, vizijos susiformavimas pačios bendruomenės. Aišku statiniai rodikliai iš gyvensenos irgi būtų gerai.

Apie paslaugų prieinamumą mums svarbiausias susisiekimas, transporto išvystymas, naujų maršrutų įvedimas...kalbu apie viešąjį transportą ir apie pavėžėjimo paslaugas...

Kai suvedame gyvensenos tyrimus į sistemą, mes pagal seniūnijas nematome, būtų gerai išfiltruoti. Tai nebent vesti iš naujo visas anketas, bet didžiulis darbas....

Koks galėtų būti jūsų įstaigos arba jūsų kaip specialisto vaidmuo, taikant pilotinį sveiko miestelio modelį praktikoje?

Prisidėti prie viešinimo apie modelį, paslaugas ir kt. Kitas etapas – mūsų Biuro direktorės atstovėjimas prieš mūsų valdžią..

Aš kadangi atsakinga už mitybą, sveikos mitybos skatinimą, tai galėčiau rinkti duomenis kaip dabar yra ir pasibaigus kaip pasikeitė...

Viešinimas, ką mes šiandien dienai darom, prisidėjimas veiklomis individui ir įstaigoms, tos veiklos liktų. Rezultatų sekimas turėtų likti Biuro iniciatyvoje, kaip ir diegti, taip ir vertinti... visos veiklos vykdymas ir įtraukimas įstaigų, dalyvių prisijungti...

Dalyvavimas nuolatiniame tobulinime, kadangi procesas nesibaigs, vis kažką pridėti, kažką išmesti. Metodinis vadovavimas.

Vertinti pačias paraiškas, ar čia būtų pats VSB, ar įtrauktų VSB ir kitas įmones iš išorės, kas vertina. Tada rezultatų vertinimas, tada komunikacija padėti surinkti stebėsenos rodiklius, čia stebėsenos specialistas būtų kaip patarėjas, pagalbininkas... apie viešinimą, pats VSB galėtų viešinti sveikos miestelio koncepciją ir rezultatus, bet VSB neviešina kiekvienos bendruomenės renginio.... Ekspertinis patarimas: kokie lektorai šiame regione, kokie ekspertai, dalyvauti vertinimo instrumentų susikūrimo, standartizuoti tyrimus...

Kaip manote, su kokiais sunkumais, Jūsų įstaiga, Jūs, kaip specialistas galėtumėte susidurti diegiant sveiko miesto koncepciją praktikoje?

Žmonių įsitraukimas, vizijos supratimas, matymas, veiklų vykdymas, dalyvavimas visur...

Nuo žmonių, bendruomenės priklausytų vizijos supratimas, gali ne taip suprasti... bet taip pat ir iš viršaus, kaip priimtų pati savivaldybė, valdžia šią iniciatyvą... nes čia ne tik VSB turi norėti.. susidurtume su sunkumais nuo žmogaus iki aukščiau...

Iššūkis – nauji politikai... dabar toks jausmas, kad pradeda bijoti iškelti klausimą, ar bijo, kad idėją iškels... gali būti, kad seniūnijos nenorės būti, bet gal tai nėra iššūkis.. iššūkis – gali norėti bonuso, ar ką gaus, kokia nauda, nes garbės čia tikrai neužteks... mums kaip specialistams svarbu, kad neužgožtų žmonių, o juos įtrauktų... gali būti, kas specialistai norės padaryti daug, bet reiks rasti balansą, kad nebūtų per daug...

Naudos gavimo reikšmė: miestelio, seniūno matytas, patirties pasisėmimas čia Lietuvoje, užsienyje.. turi būti aišku, kodėl taip darome...

Kitos mintys

Pirmas slenkstis mažesnis, be kriterijų, pirmiausiai susitelkimas... pirmiems metams galėtų būti iš VSRSP prioritetas – paraiškos rengimui ir pasiruošimui, bendruomenių „užnordinimui“... o paskui kokios trys fazės: įmonių planai, bendruomenių programos, o gal kai kurios jau peržengs iš karto į kitą fazę...

Pirmas etapas be kriterijų, tiesiog noras stoti, leidžiam stoti, o tada galimybė per tam tikrą laiką galimybė siekti tam tikrų rezultatų..

Paprasti kriterijai, įstojam, o kaip poveikio matavimas? Kaip tai įpinti, kas tai turėtų daryti? Čia turėtų būti objektyvus rezultatas, matavimai iš išorės, nes jei jie patys darys, gali būti neobjektyvu...bet tyrimai pagal seniūnijas – iššūkis..

Gyvensenos tyrimas tik mums aktualu, seniūnijai labiau aktualu socialiniai santykiai: bedarbystė, rizikos šeimų mažėjimas...

Gal vandentiekį įvesti, nuotakų sistemą sutvarkyti, bet gyvensenos tyrimas mus vis tiek aktualu, nes kalbam apie sveiką miestelį, reikia ieškoti rutininių rodiklių rinkimo metodų..

Paskaičiuoti žalių zonų kvadratinis metus ir tada kiek prasiplėtė.. jei nori praplėsti dviračių takus, turi žinoti ir siūlyti kur nori ir argumentuoti, kur nori ir patys eina į savivaldybę ir siūlo...

Savivaldybės sprendžia kiek ir kam skirti, bet bendruomenės padėtų pagrįsti ir nustatyti prioritetus...

Svarbu pačioj pradžioje padaryti mokymus bendruomenei (tikriausiai VSB inicijuotų), kas čia ir kaip, ir ką pasidaryti...

Svarbu dar pradžioje pagrįsti duomenimis, kad susimąstytume, kokioms bendruomenėms, kokį efektą daryti, pvz. traumos darbe aukštas rodiklis, tai gali padaryti įmonės, kad mažėtų traumos darbe, pvz. savižudybių prevencija – kaip čia gali bendruomenės prisidėti.

II focus grupės diskusijos (dalyviai – seniūnai) stenograma

Kaip Jūs manote, kas tai yra sveikas miestelis?

Kažkokia vieta, kur galėtų susitikti žmonės, kurie propaguoja sveiką gyvenimo būdą. Jei nepropaguoja, kur galėtume pakviesti. Kviesti ir vaikus ir senjorus...

Sveikas miestelis -tas, kur gyventojai yra motyvuoti, supranta, kas tai yra ir supranta, kas tai yra ir turi kur tai daryti... kad supranta, mes suprastume iš paslaugų poreikio, užsiėmimo poreikio, edukacijų paskaitų – tai reiškia, kas supranta... Sveikatos priežiūros centre galima suvesti informaciją, kaip gali sveika gyvenšana būti susijusi su sveikata..

Mes neturime gydytojų, mes neturime vaistinių, mes gydome žolelėmis, todėl mes sveikiausi... mes esame ilgaamžiai...

Jei būtų mano valia, uždaryčiau visas alkoholio parduotuves, nes jaunimas ima alkoholį ir nėra ko slėpti...

Kokiais kriterijais vadovaujantis galėtume patvirtinti, kad šis miestelis yra sveikas? Kokie galėtų būti sveiko miestelio vertinimo kriterijai? Koks miestelis vertas būti pavadintu sveiku?

Vienas iš kriterijų – ilgaamžiškumas, antras – vaikų sergamumas ir ugdymo įstaigų lankomumas... apsilankymų pas gydytojus rezultatai...

Sporto šakų vystymas, nes atsidaro aikštelės, o kas ten vyksta...

Į būrelius užsirašiusių skaičius, ar sportuoja patys namie, ar eina į sporto sales.. galima tyrimą padaryti ar sveikai mitinasi...

Gali vertinti kiek erdvių yra pritaikytą sportui, rekreacijai... kiek žaliųjų plotų mieste, kiek vienam žmogui tenka to žalio ploto, a išvystyta dviračių takų sistema, judėjimas iš vieno miesto taško į kitą, judėjimas įvairiomis priemonėmis (dviračiais, riedučiais)... sporto šakos gerai, bet kiek žmonės įsitraukia į VSB organizuojamas fizinio aktyvumo veiklas... kiek patys žmonės aktyvūs...

Iš įmonių nieko negalima tikėtis, tik taršos...

Kaip galvojate, koks galėtų būti seniūnijos, seniūno vaidmuo kuriant sveikus miestelius?

Administratoriais ir organizatoriais, suburti žmones, galim administruoti, suburti..

Visi turi dirbti savo darbą, o iš seniūnijos gali būti palaikymas sklaida, mes turim betarpišką kontaktą... kai žmonės už pašalpas atidirbinėja valandas, galima tuo laiku integruoti VSB veiklas, o mes galim užsikrėsti tuo sveiko miestelio virusu ir skleisti... bet vėliau neišs turėtų būti VSB..

Mes tiesiogiai bendraujam su bendruomenėm, toks ir mūsų vaidmuo, mes neturim tiek žinių kaip specialistai ir įgūdžių neturim.. čia turi padėti specialistai...

Bet mes gali rodyti pavyzdį, seniūnas ant dviračio labai patraukliai atrodo, turim pavyzdį rodančių seniūnijos darbuotojų, šiomet pasistatėm dviračių stovą ir jis nuolat užpildytas..

Kartais mums gaunasi, kartais ne, bet patys turim dalyvauti renginiuose, šventėse, matytis, būti tarpininku tarp žmonių ir bendruomenių... ne visi dalyvauja socialiniuose tinkluose, gali ir informacinius lankstinukus pagalinti..

Sveikatinimas turi ateiti iš pačios bendruomenės, ji pati turi norėti, o mes gali tik pagelbėti... kai primeti, nebelieka dalyvaujančių... kai patys nori, susiorganizavo lazdas, susirado trenerį ir vaikšto... reikia paskatinti pačius gyventojus...

Norėtusi nemokamos psichologinės pagalbos, žmonės net nežino ar jam reikia tos sveikos gyvenamos, grįžta vakare pavalgo... mėtosi žmogus, nežino, dėl alkoholio ir sveikatinimosi ir psichologo reikėtų..

Kaip galvojate, kokie galėtų būti motyvaciniai mechanizmai, motyvuojantys bendruomenes norėti būti sveikais miesteliais?

Man atrodo, kad net nereikia motyvuoti... nes didžiausias turas sveikata...

Atvažiuoti, pristatyti sveikatinimą, parodyti bendruomenei filmukus, gal dar kažką pamatys, išbandys... naujų galimybių pristatymai..

Aikštelių yra, parkai, piliakalniai sutvarkyti, dviračių takai yra, net slidinėjimo trasos yra ir norint sportuoti galimybių yra...

Jei miestelis, miestas galėtų gauti sveikos miesto statusą (ženkliuką pavyzdžiui ant seniūnijos durų) tai jau yra pasididžiavimą keliantis dalykas.. aišku statusas -jau rezultatas, bet kaip užvesti tą mechanizmą? O gal būtų proga susiinventorizuoti viską , ką turim ir gal nebe daug mums reikia... bet statusas ir ženkliukas – tai pasididžiavimas prieš kitus miestus...

Asociacija kilo „mėlynoji vėliava“ paplūdimiuose, aš kai renkuosi šeima važiuoti, aš renkuosi paplūdimį, turintį mėlynąją vėliavą, nes ten rasiu tvarkingą aplinką, švarų smėlį...

Gal žmonėms trūksta skatinimo kaip pavyzdžius žingsnius keisti į vaisius.. arba sukurti programėlę, kur kokioj seniūnijoj gali nueiti pasportuoti...

III focus grupės diskusijos (dalyviai – bendruomenių atstovai) stenograma

Kokia Jūsų nuomonė, kas tai yra sveiki miesteliai?

Sveikas miestelis turėtų apimti visuminį požiūrį. Mes du metus iš eilės vykdom projektą, bet epizodiškai, prišokdami, padarom, pridudam ataskaitą ir viskas. O sveiki miesteliai nuolatos.. ir emocinė sveikata, ir fizinė, atliepti visas tikslines grupes... sunku įtraukti vyrus... tolygi veikla visus metus...

Aš iš savo varpinės žiūriu, aš susiduriu dažnai su emociniu valgymu, su nerimu.. tamsiuoju metų laiku ypač.. maisto kultas, sveika nesveika, galima negalima... sąmoningas darbas, nuolatos.. tų veiklų daug, pas mus jau daug sportuoja, susirenka, žaidžia, aš papildyčiau, kad ir nedidelėmis grupėmis, bet nuolatos, ilgesnį laiką.. praėjus bent pusei metų poveikis ilgalaikis... kai yra nemaža bazė, daugiau laiko reiktų įveiklinimui, skleidimui žinios, tradicijų sukūrimui, tai kokie trys metais sveikų miestelių sukūrimui...

Daug faktorių, apibūdinančių sveiką miestelį, tai ir sportas, ir gamtosauginiai renginiai, ir arbas su vaikais, ir su senjorais, tiesiog visa sistema, kuri padėtų žmonėms laisvai jaustis tame miestelyje, žinoti, kur suteikiama pagalba...

Kaip jūs manote, kokie galėtų būti sveiko miestelio vertinimo kriterijai?

Svarbu bazė, tęstinės veiklos, kurios jau turi įdirbį.. siekiantis sveikos miestelio – viena, o kurios jau daro – kas kita...veiklos ilgalaikės, balansas tarp ilgalaikių ir trumpalaikių veiklų... siekiančiai – aš turiu turėti nors vieną aikštyną, įrangą, kur tai vyks, nes sveikas nėra vien fizinė sveikata, pavyzdžiui ar dalyvauja mokykla sveikų mokyklų tinkle...

Kriterijams reiktų laiko, dar gal bendruomenės įsitraukimas, kad jie suvokia, žino, jie įtraukia skirtingas amžiaus grupes, skirtingas socialines grupes, pažeidžiamas grupes... norint būti nominuoti – reiktų pasirengti ilgalaikį planą, strategiją, trimetis man labai patinka...

Kiek bendruomenių, tiek skirtingas jų lygis, veiklos, turima infrastruktūra.. visas bendruomenes reiktų suskirstyti į grupes: pasiruošusius, siektų, pradeda... aišku yra labai gerai, kai aktyvi bendruomenė, žmonės suaktyvinti, jie nori ką nors daryti, primesti sunku, reikia, kad jie norėtų daryti..

Per daugelį metų ateina noras, suvokimas, subrendimas ir pagal veiklas, ką vykdo bendruomenė matai... tai ne tik vienkartinis renginys, bet ir daugiau sporto, edukacijų veiklų ir žmonės to nori...

Kaip jūs galvojate, ar siekiant sveiko miestelio statuso reikalingas motyvacinis mechanizmas?

Būtinai reiktų.. kaip su „mėlynuoju paplūdimiu“, jei smėlio daugiau neatvešit, tai nieko nebus, bus tik gėdinga...reikia treneriams, psichologams...

Gali turėti kiek nori idėjų, bet jei neturi kaip įgyvendinti, jokia vėliava nepadės... man patinka kai savivaldybė skelbia konkursą „Tavo idėja“, žiūrėkit kaip varžosi... jei norim, kad veiklos būtų tęstinės, jos turi turėti pagrindą... netikiu vienkartiniais projektais...

Jei mes jau ir taip darom, tai norim padaryti dar daugiau, pagalbos reiktų.. didesnėms veikloms, kad ir nedidelei infrastruktūrai.. nes jei be nieko – tai tada kam mes jau ir taip kažką darom ir tegu lieka taip, kaip yra...

Motyvavimas – sudėtinga tema, nėra tiek daug žmonių, kurie lengvai įsitraukia, reikia informacijos iš lūpų į lūpas.. gal daugiau veiklų organizuoti vasarą...

Kokį matytumėte savo bendruomenės vaidmenį, siekiant sveiko miestelio statuso?

Pas mus pasisekė, susitelkusi biblioteka, švietimo įstaiga, seniūnija... pagal parengtas veiklas, siūlomą krepšėlį, susijungsi, padarysim...

Geriau neprisiimti daug, geriau po truputį... pas mus visa kompanija neblogai susėdus, visada galim ką nors padaryti...

Bendruomenė, kuri yra kažkurioje teritorijoje turėtų didelį indėlį įnešti... kur galėtų tai būti – žiūrėti, kur yra didžiausia ta galima potenciali, kur galėtų apsivienyti ir daryti... už visus negali sakyti, bet tikrai ne visi pajėgūs tai daryti.. reiktų koncentruotis į kažką didesnio, neišsiblaškyti...

Aš savo vaidmenį matau, būčiau informacijos telkėja, skleidėja, o bendruomenė...mes visi pasidaliname darbais ir gražiai darome..

Kokias matytumėte kliūtis, kurios trukdytų sukurti sveiką miestelį?

Perdegimas, pervargimas, žmonių persisotinimas ir nenoras... konkurencija dėl informacijos... įdomios veiklos savaime yra motyvacija.. nereikia norėti masiškumo, kad visi dalyvautų, užtenka mažiau, bet orinčių...

Tie patys žmonės „verda sriubą“, tie patys žmonės turi savo gyvenimą, aktyvistai, branduolys – svarbus, jie nors vienas „iškritęs“ – griūtis.. kai veikla kokybiška – problemų nėra, bet didžiausia bėda – žmogiškieji resursai..

Jei gera veikla žmonės ateina dalyvauja... ne masiškumas svarbus, o noras dalyvauti..

IV focus grupės diskusijos (dalyviai – savivaldybės tarybos nariai bei administracijos darbuotojai) stenograma

Kaip Jūs manote, kas tai yra sveikas miestelis?

Tai ne pirmas projektas, mes turim sveikas mokyklas, mokyklos siekia to statuso... sveikas miestelis - sveika visa bendruomenė, tai nepasiekama šiaip sau, turi visi dėti pastangas... ką tas miestelis daro, o daryti gali ir daro daug... pas mus labai plačiai išplėtotą sporto infrastruktūrą, nerasim gyvenvietės, kur nebūtų vaikų žaidimo aikštelių, mes skyrėm lėšas treneriams, kurie organizavo mankštas gyventojams... esu girdėjęs, kad bendruomenės daro sveikos gyvenimo būdo pristatymus: mityba, fizinis aktyvumas, alkoholis. Visuma tų priemonių ir yra tai, ką mes turim daryti sveikame miestelyje... vaikų įtraukimas ir įstaigose, ir namuose, baigiant bendruomenės veikla ir tos veiklos nukreipimas į sveiką gyvenimą ir gyvenimo būdą...

Sveikata ne tik ligų nebuvimas, ne tik mityba, bet ir kaip žmogus vertina sveikatą.. jie pavyzdžiui žmogui reikia psichologo ir jis tą paslaugą gauna ir dėl to gerai jaučiasi, jei reikia dviračių ako, nes žmonės nori važiuoti dviračiu ir dėl to gerai jaučiasi...

Sveikas miestelis taip pirmiausiai to miestelio gyventojų požiūris į sveikatinimą į sveikas veiklas, užsiėmimus.. sveiko miestelio gyventojai ne tik deklaruoja sveikatinimą, bet ir veikia: akcijos, renginiai, užsiėmimai, kurie yra ne atsitiktiniai, bet suplanuoti... nuošalyje neturi likti mokyklos, jos startavusios, ten reikia veiklas plėtoti, kad užsiauginti sveiką kartą..

Svarbu, kad toje bendruomenėje būtų visa grandinė, kad neiškristų kažkuri dalis: sportas, švietimas, sveikata tarpusavyje koreliuoti. Kad įsitrauktų visa bendruomenė, specialistų indėlis kad būtų.. svarbu, kad bendruomenė pasirengtų ilgalaikę programą, su priemonėmis ir aišku, kad įsivertintų bendruomenė, ką turi ir ko norėtų...

Mūsų atveju turėtų vadintis ne sveikas miestelis, o sveikas Klaipėdos rajonas... sveikame miestelyje turėtų būti ir dėmesys medikų pritraukimui...

Infrastruktūra, sveika mityba viskas gerai, bet anksčiau ar vėliau reikia susidurti su medikais... ženkliai pablogėjo visų psichikos sveikata...

Savižudybių prevencija labai svarbu, saugaus eismo organizavimas (šaligatviai, sutvarkytos perėjos)...

Sveikas miestelis – bendruomenė, tradicijos, saugi kaimynystė, buvimas kartu...

Kokie galėtų būti sveiko miestelio vertinimo kriterijai?

Galima imti iš statistikos departamento... normaliai apmokamas drabas, geras susisiekimasis visuomeninius transportu, gerai išvystyta infrastruktūra, pakankamai darželių, pasiekiamos mokyklos... gyvenimo trukmė, lankymasis pas gydytojus prevencine prasme, o kiek dėl ligos apsilanko... kiek suorganizuota įvairių priemonių, kiek gyventojų dalyvauja veiklose, žygiuose, renginiuose...

Įsitraukimas labai svarbu.. . įgytų žinių pokytis...kaip aš elgiuosi jei aš turiu sutrikimų ir ar aš žinau kaip suvaldyti ligas...anketavimas sudėtingas, bet be to neapsieisime....

Fizinio pajėgumo vertinimas, su nustatytais rodikliais, matavimais gyvenvietėse... neturi būti sudėtinga, bet lankstumo matavimas, jėgos ir t.t... galėtų būti internetiniame puslapyje sudėta, kokie tie rodikliai, kad kiekvienas galėtų pasižiūrėti koks jo rezultatas...atvažiuoja komanda į miestelio šventę ir atlieka matavimus...

Gyventojų apklausos sunkus darbas, tad reiktų pasirinkti kokiose srityse darom ir po kiek laiko bus pakartota... pagal amžiaus grupes reiktų pagalvoti, kas ir kaip dažnai matuojama...

Gal būtų galima įtraukti PSPC duomenis...

2 priedas. Paraiška gauti Sveikos bendruomenės statusą

(Paraiškos forma)

_____ (paraišką teikiančios organizacijos pavadinimas)

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui

Paraiška gauti Sveikos bendruomenės statusą

_____ Nr. _____
(data)

1. INFORMACIJA APIE PAREIŠKĖJĄ

1.1. Pareiškėjo pavadinimas, teisinė forma	
1.2. Juridinio asmens kodas	
1.3. Adresas, tel. Nr., el. paštas	
1.4. Bankas, banko kodas, sąskaitos numeris	
1.5. Įregistravimo Juridinių asmenų registre data	
1.6. Registruotų narių skaičius (kurie moka nario mokestį)	
1.7. Pareiškėjo vadovas/įgaliotas asmuo (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	
1.8. Kontaktinis asmuo/projekto vadovas (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	

2. SVEIKOS BENDRUOMENĖS VIZIJA

2.1. Trumpas ir konkretus Sveikos bendruomenės vizijos pristatymas (*glaustai apibrėžkite, kaip įsivaizduojate savo bendruomenę po 10 metų, kokius esminius tikslus visuomenės sveikatos srityje norėtumėte pasiekti, kokie teigiami pokyčiai turėtų įvykti, kad bendruomenė taptų sveika*). Vizijai apibrėžti naudokite ne daugiau kaip 10 sakinių, stenkitės formuluoti aiškiai, vizija turėtų būti įkvepianti bei pamatuojama)

--

2.2. Problematikos apibūdinimas (*trumpai ir aiškiai apibrėžkite, su kokiomis problemomis visuomenės sveikatos srityje susiduria bendruomenė, pavyzdžiui – nesveikas gyvenimo būdas, viršsvoris, žalingi įpročiai ir pan. Išvardinkite ir apibūdinkite ne daugiau kaip 3 problemas*)

--

3. SVEIKOS BENDRUOMENĖS VIZIJOS VEIKLŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS (*pateikite ir aprašykite veiklas, kuriomis sieksite užsibrėžtos vizijos, veiklos privalo būti nukreiptos į 2.2 paraiškos dalyje išdėstytų problemų sprendimą*)

Eil. Nr.	Veiklos pavadinimas	Lėšų poreikis, Eur	Veiklos vykdymo data		Vykdymo vieta	Veiklos atsakingas vykdytojas	Trumpas veiklos aprašymas, dalyvių skaičius (jeigu dalyvaus šioje veikloje)
			Pradžia	Pabaiga			
3.1.							
3.2.							
3.3.							

4. SVEIKOS BENDRUOMENĖS VIZIJOS VIEŠINIMAS (priemonės, būdai)

Eil. Nr.	Informavimo ir viešinimo priemonės pavadinimas	Informavimo šaltinis (nurodyti, kur bus paskelbta, pvz. interneto svetainėje, socialinio tinklo paskyroje, spaudoje etc.)
4.1.		
4.2.		

5. ATITIKTIS SVEIKOS BENDRUOMENĖS VERTINIMO KRITERIJAMS

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Bendruomenės pasiekta vertinimo kriterijaus reikšmė	Paaškinimas
5.1.	Bendruomenės organizuotų renginių visuomenės sveikatos tema skaičius per pastaruosius trejus metus	<i>(nurodyti renginių skaičių)</i>	<i>(pateikti renginių pavadinimus bei nurodyti datas)</i>
5.2.	Bendruomenės organizuotų renginių visuomenės sveikatos tema dalyvių skaičius per pastaruosius trejus metus	<i>(nurodyti dalyvių skaičių)</i>	<i>(pateikti renginių pavadinimus, kiekvieno jų dalyvių skaičių bei nurodyti datas)</i>
5.3.	Bendruomeninės organizacijos iniciatyva* per pastaruosius trejus metus įrengtų sveikatingumo infrastruktūros objektų skaičius (treniruokliai, aikštelės etc.).	<i>(nurodyti objektų skaičių)</i>	<i>(nurodyti objektų pavadinimus ir apytiksles įrengimo vietas)</i>

*Infrastruktūra turėtų būti įrengta vienu iš šių būdų: bendruomenės lėšomis, bendruomenės pritrauktų rėmėjų lėšomis, bendruomenei gavus finansavimą - įgyvendinant projektą, bendruomenei pateikus iniciatyvą per dalyvaujamojo biudžeto priemonę.

6. PRIDEDAMI DOKUMENTAI

Dokumento pavadinimas	Egz. skaičius	Lapų skaičius
Pareiškėjo steigimo dokumentų (nuostatų, įstatų, steigimo sutarties) kopija		
Registracijos pažymėjimo kopija		

Jei pareiškėjui atstovauja ne jo vadovas – dokumento, patvirtinančio asmens teisę veikti pareiškėjo vardu, originalas ar tinkamai patvirtinta jo kopija		
Organizacijos narių sąrašas		
Jeigu projektas įgyvendinamas su partneriu – bendradarbiavimo susitarimo/ sutarties kopija		
Komerciniai pasiūlymai (jeigu tokius turi)		
Kiti pareiškėjo pageidavimu pateikiami dokumentai		

Vadovas ar įgaliotas asmuo

(parašas)

(vardas ir pavardė)

3 priedas. Paraiška gauti Sveiko miestelio statusą

(Paraiškos forma)

(paraišką teikiančios organizacijos pavadinimas)

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui

Paraiška gauti Sveiko miestelio statusą

_____ Nr. _____
(data)

1. INFORMACIJA APIE PAREIŠKĖJĄ

1.1. Pareiškėjo pavadinimas, teisinė forma	
1.2. Juridinio asmens kodas	
1.3. Adresas, tel. Nr., el. paštas	
1.4. Bankas, banko kodas, sąskaitos numeris	
1.5. Įregistravimo Juridinių asmenų registre data	
1.6. Registruotų narių skaičius (kurie moka nario mokestį)	
1.7. Pareiškėjo vadovas/įgaliotas asmuo (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	
1.8. Kontaktinis asmuo/projekto vadovas (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	

2. INFORMACIJA APIE PARTNERIUS, KARTU TEIKIANČIUS PARAIŠKĄ

2.1. Partnerio (Nr. 1) pavadinimas, teisinė forma	
2.2. Juridinio asmens kodas	
2.3. Adresas, tel. Nr., el. paštas	
2.4. Įregistravimo Juridinių asmenų registre data	
2.5. Partnerio vadovas/įgaliotas asmuo (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	
2.6. Partnerio (Nr. 2) pavadinimas, teisinė forma	
2.7. Juridinio asmens kodas	
2.8. Adresas, tel. Nr., el. paštas	
2.9. Įregistravimo Juridinių asmenų registre data	
2.10. Partnerio vadovas/įgaliotas asmuo (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	
2.11. Partnerio pavadinimas (Nr.3), teisinė forma	
2.12. Juridinio asmens kodas	
2.13. Adresas, tel. Nr., el. paštas	
2.14. Įregistravimo Juridinių asmenų registre data	

2.15. Partnerio vadovas/igaliotas asmuo (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	
2.16. Partnerio (Nr. 4) pavadinimas, teisinė forma	
2.17. Juridinio asmens kodas	
2.18. Adresas, tel. Nr., el. paštas	
2.19. Įregistravimo Juridinių asmenų registre data	
2.20. Partnerio vadovas/igaliotas asmuo (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	
2.21. Partnerio (Nr. 5) pavadinimas, teisinė forma	
2.22. Juridinio asmens kodas	
2.23. Adresas, tel. Nr., el. paštas	
2.24. Įregistravimo Juridinių asmenų registre data	
2.25. Partnerio vadovas/igaliotas asmuo (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	

3. SVEIKO MIESTELIO VIZIJA

3.1. Trumpas ir konkretus Sveiko miestelio vizijos pristatymas (glaustai apibrėžkite, kaip įsivaizduojate savo miestelį (ar miestą, kaimą) po 10 metų, kokius esminius tikslus visuomenės sveikatos srityje norėtumėte pasiekti, kokie teigiami pokyčiai turėtų įvykti, kad gyvenamosios vietos bendruomenė taptų sveika). Vizijai apibrėžti naudokite ne daugiau kaip 10 sakinių, stenkitės formuluoti aiškiai, vizija turėtų būti įkvepianti bei pamatuojama)

--

3.2. Problematikos apibūdinimas (trumpai ir aiškiai apibrėžkite, su kokiomis problemomis visuomenės sveikatos srityje susiduria miestelio (ar miesto, kaimo) gyvenamosios vietos bendruomenė, pavyzdžiui – nesveikas gyvenimo būdas, viršsvoris, žalingi įpročiai ir pan. Išvardinkite ir apibūdinkite ne daugiau kaip 3 problemas)

--

4. SVEIKO MIESTELIO VIZIJOS VEIKLŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS (pateikite ir aprašykite veiklas, kuriomis sieksite užsibrėžtos vizijos, veiklos privalo būti nukreiptos į 3.2 paraiškos dalyje išdėstytų problemų sprendimą, grafoje „Veiklos atsakingas vykdytojas“ turi atsispindėti atsakomybių už veiklas paskirstymas partneriams)

Eil. Nr.	Veiklos pavadinimas	Lėšų poreikis, Eur	Veiklos vykdymo data		Vykdyto vieta	Veiklos atsakingas vykdytojas	Trumpas veiklos aprašymas, dalyvių skaičius (jeigu dalyvaus šioje veikloje)
			Pradžia	Pabaiga			
4.1.							
4.2.							
4.3.							

5. SVEIKO MIESTELIO VIZIJOS VIEŠINIMAS (priemonės, būdai)

Eil. Nr.	Informavimo ir viešinimo priemonės pavadinimas	Informavimo šaltinis (nurodyti, kur bus paskelbta, pvz. interneto svetainėje, socialinio tinklo paskyroje, spaudoje etc.)
5.1.		
5.2.		

6. ATITIKTIS SVEIKO MIESTELIO VERTINIMO KRITERIJAMS

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Bendruomenės pasiekta vertinimo kriterijaus reikšmė	Paaiškinimas

6.1.	Bendruomeninių organizacijų ar NVO miestelyje (ar mieste, kaime) organizuotų renginių visuomenės sveikatos tema skaičius per pastaruosius trejus metus	<i>(nurodyti renginių skaičių)</i>	<i>(pateikti renginių pavadinimus bei nurodyti datas)</i>
6.2.	Bendruomeninių organizacijų ar NVO miestelyje (ar mieste, kaime) organizuotų renginių visuomenės sveikatos tema dalyvių skaičius per pastaruosius trejus metus	<i>(nurodyti dalyvių skaičių)</i>	<i>(pateikti renginių pavadinimus, kiekvieno jų dalyvių skaičių bei nurodyti datas)</i>
6.3.	Bendruomenės iniciatyva* per pastaruosius trejus metus miestelyje (ar mieste, kaime) įrengtų sveikatingumo infrastruktūros objektų skaičius (treniruokliai, aikštelės etc.).	<i>(nurodyti objektų skaičių)</i>	<i>(nurodyti objektų pavadinimus ir apytiksles įrengimo vietas)</i>
6.4.	Miestelio (ar miesto, kaimo) teritorijoje veikiančių ugdymo įstaigų dalyvavimas Sveikų mokyklų tinkle, vnt.	<i>(nurodyti įstaigų skaičių)</i>	<i>(nurodyti ugdymo įstaigų pavadinimus)</i>
6.5.	Miestelio (ar miesto, kaimo) teritorijoje veikiančių ugdymo įstaigų dalyvavimas Fiziškai aktyvių mokyklų tinkle, vnt.	<i>(nurodyti įstaigų skaičių)</i>	<i>(nurodyti ugdymo įstaigų pavadinimus)</i>
6.6.	Miestelio (ar miesto, kaimo) teritorijoje veikiančių įmonių dalyvavimas sveikatos stiprinimo veikloje, vnt.	<i>(nurodyti įmonių skaičių)</i>	<i>(nurodyti įmonių pavadinimus)</i>

*Infrastruktūra turėtų būti įrengta vienu iš šių būdų: bendruomenės lėšomis, bendruomenės pritrauktų rėmėjų lėšomis, bendruomenei gavus finansavimą - įgyvendinant projektą, bendruomenei pateikus iniciatyvą per dalyvaujamojo biudžeto priemonę.

7. PRIDEDAMI DOKUMENTAI

Dokumento pavadinimas	Egz.	Lapų skaičius
-----------------------	------	---------------

	skaičius	
Pareiškėjo steigimo dokumentų (nuostatų, įstatų, steigimo sutarties) kopija		
Registracijos pažymėjimo kopija		
Jeigu pareiškėjui atstovauja ne jo vadovas – dokumento, patvirtinančio asmens teisę veikti pareiškėjo vardu, originalas ar tinkamai patvirtinta jo kopija		
Organizacijos narių sąrašas		
Bendradarbiavimo susitarimų/ sutarčių kopijos su partneriais		
Komerciniai pasiūlymai (jeigu tokius turi)		
Kiti pareiškėjo pageidavimu pateikiami dokumentai		

Vadovas ar įgaliotas asmuo

(parašas)

(vardas ir pavardė)

4 priedas. Paraiška gauti Sveikos seniūnijos statusą

(Paraiškos forma)

 (paraišką teikiančios organizacijos pavadinimas)

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui

Paraiška gauti Sveikos seniūnijos statusą
 _____ Nr. _____
 (data)
1. INFORMACIJA APIE PAREIŠKĖJĄ

1.1. Seniūnijos pavadinimas	
1.3. Adresas, tel. Nr., el. paštas	
1.7. Seniūnas (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	
1.8. Kontaktinis asmuo/projekto vadovas (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	

2. INFORMACIJA APIE SENIŪNIJOS PARTNERIUS, KARTU TEIKIANČIUS PARAIŠKĄ

2.1. Partnerio (Nr. 1) pavadinimas, teisinė forma	
2.2. Juridinio asmens kodas	
2.3. Adresas, tel. Nr., el. paštas	
2.4. Įregistravimo Juridinių asmenų registre data	

2.5. Partnerio vadovas/įgaliotas asmuo (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	
2.6. Partnerio (Nr. 2) pavadinimas, teisinė forma	
2.7. Juridinio asmens kodas	
2.8. Adresas, tel. Nr., el. paštas	
2.9. Įregistravimo Juridinių asmenų registre data	
2.10. Partnerio vadovas/įgaliotas asmuo (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	
2.11. Partnerio pavadinimas (Nr.3), teisinė forma	
2.12. Juridinio asmens kodas	
2.13. Adresas, tel. Nr., el. paštas	
2.14. Įregistravimo Juridinių asmenų registre data	
2.15. Partnerio vadovas/įgaliotas asmuo (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	
2.16. Partnerio (Nr. 4) pavadinimas, teisinė forma	
2.17. Juridinio asmens kodas	
2.18. Adresas, tel. Nr., el. paštas	
2.19. Įregistravimo Juridinių asmenų registre data	
2.20. Partnerio vadovas/įgaliotas asmuo (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	

2.21. Partnerio (Nr. 5) pavadinimas, teisinė forma	
2.22. Juridinio asmens kodas	
2.23. Adresas, tel. Nr., el. paštas	
2.24. Įregistravimo Juridinių asmenų registre data	
2.25. Partnerio vadovas/įgaliotas asmuo (vardas ir pavardė, tel. Nr., el. paštas)	

3. SVEIKOS SENIŪNIJOS VIZIJA

3.1. Trumpas ir konkretus Sveiko seniūnijos vizijos pristatymas (*glaustai apibrėžkite, kaip įsivaizduojate savo seniūniją po 10 metų, kokius esminius tikslus visuomenės sveikatos srityje norėtumėte pasiekti, kokie teigiami pokyčiai turėtų įvykti, kad gyvenamosios vietos bendruomenė taptų sveika*). Vizijai apibrėžti naudokite ne daugiau kaip 10 sakinių, stenkitės formuluoti aiškiai, vizija turėtų būti įkvepianti bei pamatuojama)

--

3.2. Problematikos apibūdinimas (*trumpai ir aiškiai apibrėžkite, su kokiomis problemomis visuomenės sveikatos srityje susiduria seniūnijos gyvenamųjų vietų bendruomenės, pavyzdžiui – nesveikas gyvenimo būdas, viršsvoris, žalingi įpročiai ir pan. Išvardinkite ir apibūdinkite ne daugiau kaip 3 problemas*)

--

4. SVEIKOS SENIŪNIJOS VIZIJOS VEIKLŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS (*pateikite ir aprašykite veiklas, kuriomis sieksite užsibrėžtos vizijos, veiklos privalo būti nukreiptos į 3.2 paraiškos dalyje išdėstytų problemų sprendimą, grafoje „Veiklos atsakingas vykdytojas“ turi atsispindėti atsakomybių už veiklas paskirstymas partneriams*)

Eil. Nr.	Veiklos pavadinimas	Lėšų poreikis, Eur	Veiklos vykdymo data		Vykdymo vieta	Veiklos atsakingas vykdytojas	Trumpas veiklos aprašymas, dalyvių skaičius (jeigu dalyvaus šioje veikloje)
			Pradžia	Pabaiga			
4.1.							
4.2.							

4.3.							

5. SVEIKOS SENIŪNIJOS VIZIJOS VIEŠINIMAS (priemonės, būdai)

Eil. Nr.	Informavimo ir viešinimo priemonės pavadinimas	Informavimo šaltinis (nurodyti, kur bus paskelbta, pvz. interneto svetainėje, socialinio tinklo paskyroje, spaudoje etc.)
5.1.		
5.2.		

6. ATITIKTIS SVEIKOS SENIŪNIJOS VERTINIMO KRITERIJAMS

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Bendruomenės pasiekta vertinimo kriterijaus reikšmė	Paiškinimas
6.1.	Seniūnijos iniciatyva ar prisidedant seniūnijai organizuotų renginių visuomenės sveikatos tema skaičius per pastaruosius trejus metus	<i>(nurodyti renginių skaičių)</i>	<i>(pateikti renginių pavadinimus bei nurodyti datas)</i>
6.2.	Seniūnijos iniciatyva ar prisidedant seniūnijai organizuotų renginių visuomenės sveikatos tema dalyvių skaičius per pastaruosius trejus metus	<i>(nurodyti dalyvių skaičių)</i>	<i>(pateikti renginių pavadinimus, kiekvieno jų dalyvių skaičių bei nurodyti datas)</i>
6.3.	Seniūnijos teritorijoje per pastaruosius trejus metus įrengtų sveikatingumo infrastruktūros objektų skaičius (treniruokliai, aikštelės, pėsčiųjų takai etc.).	<i>(nurodyti objektų skaičių)</i>	<i>(nurodyti objektų pavadinimus ir apytiksles įrengimo vietas)</i>

6.4.	Seniūnijos teritorijoje veikiančių ugdymo įstaigų, dalyvaujančių Sveikų mokyklų tinkle, dalis, proc.	<i>(nurodyti procentais)</i>	<i>(nurodyti dalyvaujančių ugdymo įstaigų pavadinimus ir bendrą ugdymo įstaigų skaičių)</i>
6.5.	Seniūnijos teritorijoje veikiančių ugdymo įstaigų, dalyvaujančių Fiziškai aktyvių mokyklų tinkle, dalis, proc.	<i>(nurodyti procentais)</i>	<i>(nurodyti dalyvaujančių ugdymo įstaigų pavadinimus ir bendrą ugdymo įstaigų skaičių)</i>
6.6.	Seniūnijos teritorijoje veikiančių įmonių, dalyvaujančių sveikatos stiprinimo veikloje, skaičius	<i>(nurodyti įmones)</i>	<i>(nurodyti įmonių pavadinimus)</i>
6.7.	Seniūnijos teritorijoje veikiančių bendruomeninių organizacijų, įgijusių Sveikos bendruomenės statusą, dalis nuo visų veikiančių bendruomeninių organizacijų, proc.	<i>(nurodyti procentais)</i>	<i>(nurodyti bendruomeninių organizacijų pavadinimus ir bendrą bendruomeninių organizacijų skaičių)</i>
6.8.	Bendruomenės dalyvavimas valstybinėse profilaktinėse programose, proc. (pagal seniūnijos kryptingai pasirinktas programas):	<i>(nurodyti procentais)</i>	<i>(nurodyti kryptingai pasirinktų valstybinių profilaktinių programų pavadinimus, pvz. širdies ir kraujagyslių ligų, gimdos kaklelio vėžio ir pan. ir pasitikrinusių tikslinei grupei priklausančių gyventojų skaičių nuo bendro tikslinei grupei priklausančių gyventojų skaičiaus, informaciją gali suteikti šeimos gydytojai)</i>
6.9.	Kiti rodikliai		
6.10.			

7. PRIDEDAMI DOKUMENTAI

Dokumento pavadinimas	Egz. skaičius	Lapų skaičius
Bendradarbiavimo susitarimų/ sutarčių kopijos su partneriais		
Komerciniai pasiūlymai (jeigu tokius turi)		
Kiti pareiškėjo pageidavimu pateikiami dokumentai		

Vadovas ar įgaliotas asmuo

_____ (parašas)

_____ (vardas ir pavardė)